



Eén Wereld

Jaargang 43, nr 1 - Winter 2017 - Lente 2018 - Prijs €4,95

ALV 7 april

14 maart Nieuwspoord

70 jaar WFBN

met:

Jan Pronk

Aat de Jonge

Jan Juffermans

Colofon

COLOFON

Wereld Federalisten Beweging Nederland (WFBN)

Iedere Aardbewoner heeft recht op welzijn en welvaart. De WFBN, in 1948 opgericht, streeft naar een duurzame en democratische wereldrechtsorde, met respect voor de rechten van de mens. Zij benadrukt door middel van het vragen van aandacht voor wereldwijde problemen de noodzaak tot internationale samenwerking en versterking van de Verenigde Naties op federale basis. De WFBN is het Nederlands centrum voor de inschrijving van wereldburgers.

De WFBN is verbonden met de Citoyens du Monde en aangesloten bij de World Federalist Movement.
Kantooradres: Laan van Nieuw Oost-Indië 252. 2593 CD Den Haag, telefoon: 070-3478196

Raad van advies:

Prof. dr. Th. van Boven, Prof. Dr. J.P. Pronk,
Dr. P.H.J.J. Terhal

Bestuur: bestuur@wfbn.nl

Voorzitter: Frans Micklinghoff, 070 5114215

Vicevoorzitter: Ton Macel, 070 3585481

Secretaris: Frans Vermeulen, 0165 534506

Penningmeester: Emile van Essen, 06 19252628

Internationaal secretaris: Marjolijn Snippe, 0321 848782

Bestuursleden: Paul Berendsen, Johanna Steijlen

Eindredactie Eén Wereld:

Frans Micklinghoff en Marjolijn Snippe,
met dank aan

Rob Moerbeek en Frans Vermeulen.

Deadlines voor inzending kopij (redactie@wfbn.nl)

2018: 15 mei (zomer-editie), 31 augustus (herfst-editie),
15 november (winter-editie)

WFBN-lidmaatschap: €15,- per jaar

Bank: Wereld Federalisten Beweging Nederland

IBAN : NL73INGB0000009764 en BIC : INGBNL2A

Kamer van Koophandel Amsterdam:

V 530085 ISSN 1871-2754.

"Eén Wereld" is tot stand gekomen via Editoo.nl

Met dank aan Manja van Kalken voor de mooie foto op de voorkant van dit blad.

Ook uw bijdrage kan in dit blad worden afgedrukt, mits helder geschreven en van naam, adres en telefoonnummer voorzien. Met naam ondertekende artikelen geven niet altijd de mening en visie weer van de WFBN. De auteurs- en databankrechten ten aanzien van deze uitgave berusten bij de uitgever, de Vereniging WFBN. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen, mededelingen en brieven in te korten of zonder opgave van redenen te weigeren en over deze beslissing wordt geen correspondentie gevoerd. Ingezonden foto's en afbeeldingen worden eigendom van de redactie. Uitgever en auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor schade voortvloeiende uit handelingen of beslissingen die zijn gebaseerd op gegevens in deze uitgave.



INHOUD

Colofon	2
Uitnodiging viering Jubileum	3
Voorwoord voorzitter	4
Verzet	5
Rechtvaardige voetafdruk	6
Verslag Najaarsbijeenkomst 11 november (met diverse bijdragen)	9
WFBN 70 jaar	19
Wereldfederalisme actueel	20
UNESCO en Esperanto	20
Na Parijs	22
Boeken	23
Gedachten	28
Waarneming	30
Brieven	31
ALV stukken: jaarverslag en jaarprogramma	33
Uitnodiging ALV en agenda	35

Uitnodiging viering 70-jarig Jubileum WFBN

70 jaar Wereld Federalisten Beweging Nederland!

De WFBN nodigt u van harte uit om dit met ons te vieren! Ook geïnteresseerde niet-leden zijn van harte welkom!

Datum: woensdag **14 maart 2018**, 14.30 - 18.00 uur

Locatie: **Internationaal Perscentrum Nieuwspoor**
(Lange Poten 10, 2511 CL Den Haag)

14.30 uur: ontvangst met koffie en thee

15.00 - 15.05 uur:
opening door de WFBN voorzitter Frans Micklinghoff

15.05 - 17.00 uur onze gastsprekers:

Jan Pronk (oud-minister, emeritus hoogleraar aan het *Institute of Social Studies*,
lid Raad van Adviseurs WFBN)
over de *Sustainable Development Goals 2030 (United Nations)*

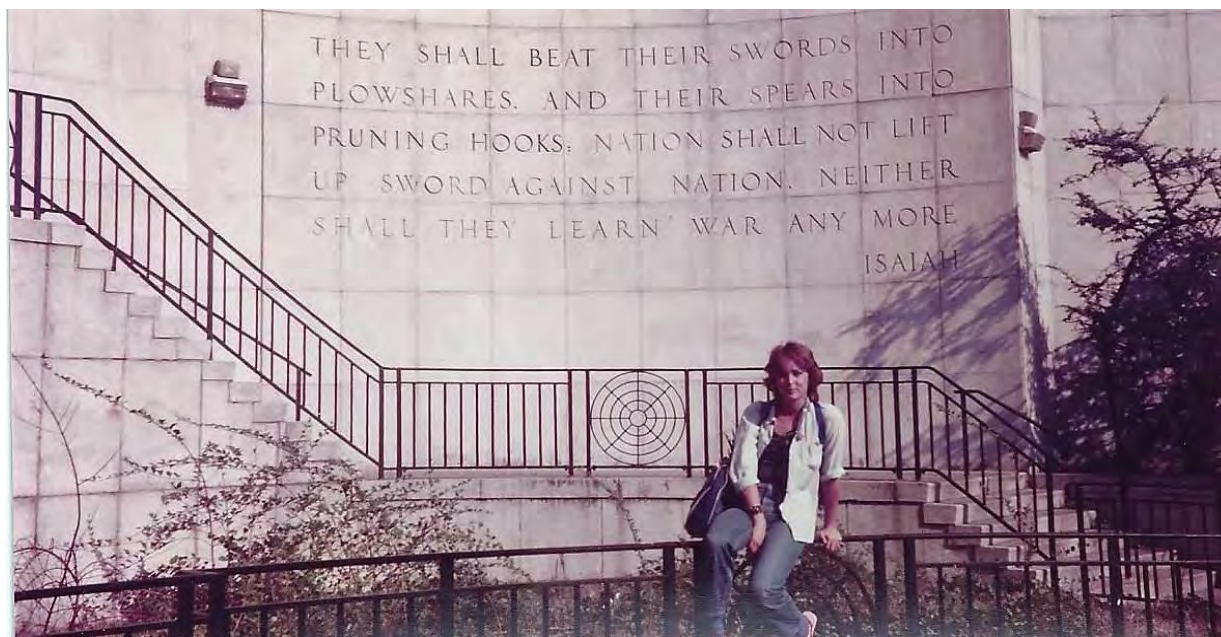
Aat de Jonge (burgemeester van Dronten)
over het *Global Parliament of Mayors*

Jan Juffermans (schrijver en milieuactivist)
over *Naar Footprint Justice: het recht op een Eerlijk Aarde-aandeel*

Er is gelegenheid tot vragen stellen.

17 - 18 uur: Afsluiting met een receptie met drankjes en lekkere (ook vegetarische) hapjes!

Contact: wfbn@wfbn.nl, tel: 0321 848782



Onze Core Business?

Voorwoord van de voorzitter

Frans H. Micklinghoff, voorzitter WFBN



Ik wens u en de uwen een goed en voorspoedig 2018. Deze wens leest u als dat jaar al weer een paar weken oud is. Over 'het weer' – het meest besproken onderwerp in Nederland – hoeven we het niet te hebben. Want aan 'het weer' kunnen we niets doen. Of moeten we het daar nu juist wél over hebben? Juist omdat we aan dit weer niets kunnen doen? En daarom de enige, niet te sturende of te manipulerende waarschuwing is dat we onze Aarde aan het mishandelen en plunderen zijn. Zeker, een duidelijke verandering van het klimaat is een duidelijke waarschuwing. Maar ook de bevende grond in Groningen, de smeltende gletsjers in de Alpen, het vaker tot grote hoogte stijgende water in de rivieren, de zich terugtrekkende ijskappen op de polen, de afstervende koralen op het Great Barrier Rif en noem maar op.

Symboolpolitiek?

Al naar gelang de cijferopstelling vervuilen de vijftien grootste cruiseschepen evenveel als alle in Europa rondrijdende auto's. En dan te bedenken dat er vijfduizend (5000!) rondvaren. Daarbij vergeleken is de maatregel van sommige steden om geen dieselauto's van vóór een bepaalde datum toe te laten tot het centrum pure symboolpolitiek. Inderdaad, we zouden die rondvarende cruiseschepen moeten aanpakken. Maar hoe? En hoe zijn die maatregelen dan af te dwingen? Voor zoiets heb je een wereldregering nodig die dit kan afdwingen. Maar zo een soort wereldregering is in de verste verte niet in zicht. Zeker, zoiets als het klimaatakkoord van Parijs is een eerste stap. Maar er moet nog véél méér gebeuren. Echte maatregelen worden pas genomen wanneer de Aarde echt flink beeft in Groningen. Of wanneer het stijgende water in de oceanen klotst door de straten van New York; door Wall Street om precies te zijn! We weten precies wat er

allemaal moet gebeuren om weer goed met onze planeet Aarde om te gaan. Om te beginnen: deze planeet Aarde biedt slechts plaats voor 1 tot 4 miljard mensen, als we nog wat natuur willen overhouden. Dus moeten we geen tropische regenwouden kappen, geen bossen en weilanden meer volplempen met huizen en saaie bedrijventerreinen. Kortom, we zijn al ver over de grenzen van de groei heen en moeten terug naar minder en kleiner willen onze kleinkinderen straks nog een leefbare Aarde tot hun beschikking hebben. Het 'geen vlees eten', geen plastic zakjes meer overal uitdelen en overal zonnepanelen of windmolens plaatsen is en blijft nog steeds een druppel op de gloeiende plaat. Een duurzaam beheer van deze planeet vereist harde, ingrijpende maatregelen die afdwongen worden. Want wanneer de mens via de niet bestaande wereldregering deze maatregelen niet afdwingt ... dan zal de natuur via zeespiegelstijging, orkanen en aardbevingen, langdurige droogte en massale bosbranden deze maatregelen wel afdwingen. Ten koste van het verlies van miljoenen/miljarden mensenlevens.

Oplossingen

En wat kan de WFBN doen, is haar rol in deze? Dat is het stellen van de vraag: wat is onze *core business*? Dat is gelijk aan de wat langere vraag: 'Waarin onderscheidt de Wereld Federalisten Beweging Nederland zich van soortgelijke organisaties?' En het antwoord kunt u zich al voorstellen: het idee van een wereld waarin federalisme als zelfbesturende vorm gestalte krijgt. Ook al heb je verschillende vormen van federalistisch bestuur en kan je daarover dikke boeken volschrijven, het is duidelijk dat de grenzen aan de groei zijn bereikt. Ook al kan je over de praktische uitwerking van een federalistisch bestuur in de wereld aardig met elkaar verschillen, wanneer het water over de dijken klotst kunnen we ons de luxe niet meer permitteren om te strijden over wat de bevoegdheden zijn van een provinciaal, landelijk of regionaal bestuur gestoeld op federale grondslag. Als we NU besluiten het besturen van de wereld/regio/stad/wijk op federale grondslag te baseren, dan is het minder gebruik van plastic (=olie), terugdringen van het gebruik van fossiele brandstof en het weren van dieselauto's uit de binnensteden geen loze symboolpolitiek meer. Maar laten we altijd de ogen open houden. Een elektrische auto rijdt wél op elektriciteit. Milieubewust moeten we dan wel eerst de vraag stellen waar die elektriciteit vandaan komt. Inderdaad, elektriciteit opgewekt in milieuvervuilende kolen centrales! Zo stapt de milieubewuste benzine-rijder over naar elektra-rijden en wisselt dus slechts de fossiele olie in voor fossiele steenkool en schieten we nog niets op. Integendeel! We gaan erop achteruit!!

We moeten dus naar natuurlijke energiebronnen; zon- en windenergie. En 's nachts, wanneer de zon niet schijnt en de wind niet waait? We ontkomen er niet aan om geheel nieuwe en volkomen veilige thorium- of waterstofcentrales uit te vinden, waarmee we nog duizenden jaren vooruit kunnen en die 0,0 vervuiling opleveren.

Core business

Wanneer je beseft wat er op ons afkomt, een geheel nieuw bestuur en beheer van en voor de Aarde uitvinden zoda-

nig dat hier nog tig-duizend jaar mensen kunnen wonen, dan hebben we het over de *core business* van de WFBN. Dan weten we dat we nu het voortouw moeten nemen, dat we aan de slag moeten. En wel NU! Er valt geen tijd te verliezen. Want je weet dat in dit voorjaar de najaarsstormen en orkanen eraan komen. Dat de dijken hoger moeten. Maar met een zeespiegelstijging van 6 meter (bij ongewijzigd beleid te verwachten over 100 jaar) wordt Nederland het nieuwe Atlantis en zal het overduidelijk zijn dat we iets verkeerd hebben gedaan.

De *core business* van de WFBN is dus ALLES te onderzoeken om een betere Aarde te bereiken. Dus NIETS uit te sluiten als oplossing. Dan hoort daarbij dat we ook moeten onderzoeken of aardwarmte de oplossing is voor ons nijpend energieprobleem, of getijdenenergie, of de ontwikkeling van thorium- en zoutreactoren wellicht? Of het afdwingen wereldwijd van de één-kindpolitiek? Of lopen we met de ogen open verder naar de afgrond? Hoeveel *wake-up calls* moeten er nog komen voordat de gevestigde politiek het oor te luisteren legt bij de Wereld Federalisten die zich gebogen hebben en zich nog steeds buigen over de vele verschillende oplossingen en niets uitsluiten? Laten we ons richten op onze *core business* en oplossingen formuleren. Wanneer we een leefbare toekomst ernstig nemen moeten we alle nationale legers omsmeden tot ploegscharen, dijkenbouwers, onderwijzers en biologische boeren.

Namens het bestuur wens ik U een goed en inspirerend 2018. Ook hulp aan uw zieke overbuurvrouw, actief zijn in het wijkbestuur en het ophangen van een nestkastje voor de mezen is ware federalistische arbeid! Al is het maar een druppel ... want vele druppeltjes ...!



Verzet

*Verzet begint met kleine daden.
Met meisjes die genoeg hebben van
de plicht een hoofddoek te dragen,
door langs de straat te staan en te wapperen
met hun hoofddoek.
Een paar meisjes worden heel veel meisjes,
en de baardmannen staan in hun hemd.*

*Verzet begint met een paar alternatievelingen,
geschokt door gruwelijke beelden van
krijssende biggen en plofkoppen.
De vegetariër baart de vega-burger,
groene groente wordt een hit,
zout- en suikervrij een trend.*

*Verzet begint met de kat de bel om te binden,
om de vogels te waarschuwen voor de insluiper.*

*Verzet tegen het water is het bouwen van dijken.
Verzet tegen de angst voor bevingen,
hoofddoekjesplicht, de bio-industrie,
de doofheid voor de stem des volks,
wegkijken bij zinloze slachtpartijen
of de kap van bossen,
is opstand, is revolutie, is een alternatief.*

*Verzet is zinvol, is terug naar jezelf,
zoeken naar het wezenlijke, de essentie.
Verzet is geluk in een klein hoekje,
de oplossing voor de grote crisis.
Verzet kan eindigen aan het kruis,
gevolgd door een opstand en opstanding.*

*Verzet is omkering, is bekering.
Het licht schijnt waar je het niet verwacht.
Verzet u tegen iedere dwang. Wees vrij.
We zijn al met velen maar weten dat nog niet.*

Frans Micklinghoff

Naar Footprint Justice

Een Eerlijk Aarde-aandeel is een Mensenrecht

Jan Juffermans, lid WFBN



We zijn in het jaar 2018 beland. De wereldbevolking is gegroeid tot ruim 7,6 miljard mensen. De mensonterende armoede is nog steeds de wereld niet uit. Intussen worden we geplaagd door toenemende ecologische schade met grote sociale gevolgen, zoals de klimaatontwrichting, de sterke afname van de biodiversiteit, vervuiling van de lucht en oceanen, en door bodemdegradatie dalen de voedselopbrengsten. Geen wonder dat meer dan 15.000 wetenschappers uit 184 landen onlangs de mondiale noodklok hebben geluid.

Wat gaan we in vredesnaam doen? Is er een rechtvaardige ingreep mogelijk, om de Aarde nog leefbaar te houden, ook voor de volgende generaties?

Recht voor Allen

Eind 2016 mocht ik in Heerenveen de Domela Nieuwenhuis-lezing houden. Domela Nieuwenhuis was de uitgever van het tijdschrift 'Recht voor Allen'. Dat stimuleerde me om in die traditie mijn zoektocht te presenteren naar het recht op een Eerlijk Aarde-aandeel (*Fair Earth Share*). Daarbij komt het voetafdrukmodel goed van pas en ook de recente getallen die zijn gepubliceerd in het *Living Planet Report 2016*. Getallen over de mondiale scheve verdeling hadden me al rond 1970 wakker geschud. Het bleef me bezighouden en op basis van het rapport *Our Common Future* (bekend als het Brundtland-rapport, 1987) publiceerde ik in 1989 een artikel in de Volkskrant over het feit dat de rijke landen met hun onevenredig grote claims op de mondiale grondstoffen de mensenrechten schonden. De situatie is daarna nog verergerd, maar er wordt vreemd genoeg nog steeds geen mensenrechtenkwestie van gemaakt. Integendeel: onze regering roept bij herhaling dat we vooral meer moeten kopen, want onze (geld)economie moet groeien. En dat geluid horen we helaas in heel Europa en daarbuiten. Het is de mondiale mantra: groei, groei, groei! Het Platform

Duurzame en Solidaire Economie heeft daar al jaren tegen gestreden. Gelukkig zijn recentelijk nieuwe mensen naar voren getreden die dit vraagstuk effectief aan de orde stellen, met hun boeken en presentaties: Philipp Blom ('Wat op het spel staat'), Christian Felber ('Ware Winst') en Kate Raworth ('Donut Economie'). En *Our New Economy* ging van start (www.ourneweconomy.nl) om het economie-onderwijs drastisch te veranderen.

Liberaal filosofie

We zijn anno 2018 ver verwijderd geraakt van de liberale idealen van vóór de koloniale tijd. Toen was er op regionaal niveau nog sociale controle over de verdeling van de commons, ofwel het gebruik van grond en natuurlijke grondstoffen. Volgens de liberale filosoof John Locke (1632-1704) heeft elk individu recht op maximale vrijheid om invulling te geven aan het eigen leven. Hij formuleerde op basis daarvan ook het uitgangspunt dat een individu niet ongelimiteerd stukken natuur voor zichzelf mag claimen, omdat de planeet eindig is. Je mag voor eigen behoefte een gedeelte van de (vruchten van de) natuur gebruiken, mits er voor anderen **genoeg en van dezelfde kwaliteit** over blijft! Dit zou je liberale solidariteit of sociaal liberalisme kunnen noemen; in ieder geval iets anders dan het huidige neo-liberalisme.

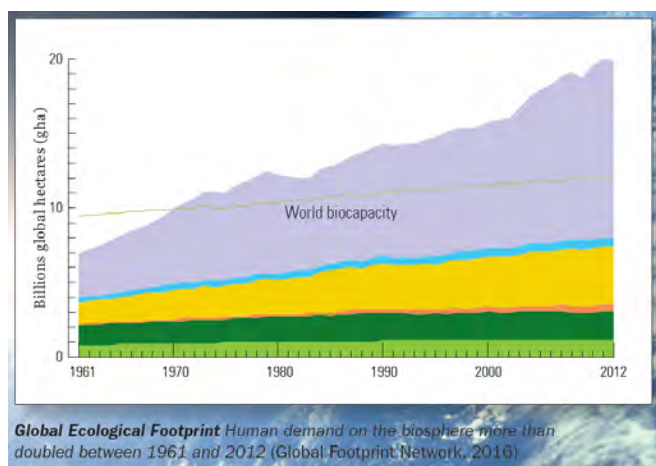
Locke pleitte dus heel zakelijk voor een eerlijke verdeling, *Fair Shares*. Niemand kan méér aanspraak maken op de natuur dan een ander, want de mogelijkheden die de natuur biedt, zijn niemands persoonlijke verdienste, zo redeneerde hij. Dat is wel iets anders dan de decadente gedachte dat wij recht zouden hebben op vliegvakanties, auto's, veel vlees enzovoort.

Recht van de rijken

Toen Locke leefde was de koloniale periode al begonnen. We trokken met schepen naar verre oorden en konden er pakken wat er maar te pakken viel. Voor de thuisblijvers was het letterlijk ver van hun bed en waren de gevolgen niet zichtbaar; wat niet weet, wat niet deert. Het werd de periode waarin het recht van de rijken een wereldwijd fenomeen werd. En helaas geldt dat tot op de dag van vandaag, terwijl we ook veel te weinig betalen voor onze importen. In 1996 kwam er een rapport uit waaruit bleek dat Nederland van maar liefst 23 miljoen hectare elders op de wereld goederen importeerde (zelf hebben we 2 miljoen hectare landbouwgrond). Toen ik rond 1998 directeur-generaal Hans Pont van het Milieu-ministerie vroeg wat ze aan dat grootgrondgebruik van Nederland gingen doen, kreeg ik dit onthutsende antwoord: 'Jan, in 'Den Haag' praten we niet over minder, maar we gaan onze importen wel verduurzamen'. Formeel heet dit dat er niet aan 'volumebeleid' wordt gedaan.

4,9 miljoen doden per jaar

Zo is de situatie gegroeid dat ongeveer 20% van de wereldbevolking ruim 80% van de mondiale hulpbronnen gebruikt. Hierdoor blijft er weinig over voor de rest van de wereldbevolking. Voor alle ruim zeven miljard mensen net zoveel hulpbronnen als die rijke minderheid nu gebruikt, dat kan onze Aarde onmogelijk opbrengen.



Deze grafiek laat de snelle groei zien van de Mondiale Voetafdruk van de ruim 7,6 miljard mensen op onze kleine Aarde. Van boven naar onder zien we het grote lichtpaarse deel, dat is de klimaatvoetafdruk, de blauwe lijn zijn de visgronden, het gele deel is akkerbouwgrond, de oranje lijn is bebouwd oppervlak (inclusief wegen en parkeerplaatsen), het donkergroene deel zijn de bossen en het lichtgroene deel zijn de weidegronden van de Aarde. Duidelijk is dat ruim de helft van onze Mondiale Voetafdruk gerelateerd is aan de klimaatontwrichting.

In de grafiek van onze Mondiale Voetafdruk zien we namelijk dat we rond 1970 al door de 'duurzaamheidsbarrière' van de Aarde zijn gegaan en dat de overbelasting (overshoot) van de Aarde intussen is opgelopen tot 65%. Dat verklaart al die vormen van kwaliteitsverlies van bodem, water en lucht, de overbevissing, kap van (oer)wouden, en natuurlijk de klimaatontwrichting. In de hele keten van productie en consumptie van fossiele olie, gas en kolen vallen er nu per jaar 4,9 miljoen doden. 400.000 daarvan zijn zogenaamde 'klimaatdoden'. Deze doden vallen zeer verspreid in vooral arme gebieden/landen tussen de evenaar en de keerkringen. Dit is een stille Ecocide; slachtoffers van ecosysteemschade. De dramatische getallen komen uit de *Climate Vulnerability Monitor 2012* van DARA in Madrid.

10 appels en 10 kinderen

Eigenlijk staan we in 2018 nog voor de eenvoudige vraag hoe we bijvoorbeeld 10 appels moeten verdelen onder 10 kinderen. Nu gaat het in de praktijk nog zo dat 2 kinderen al direct 8 appels pakken. De andere 8 kinderen moeten maar zien hoe ze onderling het restant verdelen. Met 'ontwikkelingssamenwerking' wordt formeel nog wat geholpen om de ergste nood hier en daar te lenigen, maar intussen is gebleken dat we een veelvoud aan geld uit die landen weten weg te halen via o.a. slimme belastingconstructies, manipulatie met prijzen binnen multinationals, en veel te lage prijzen voor grondstoffen en producten; 'omgekeerde ontwikkelingshulp' wordt dat genoemd. Professor Jan Tinbergen berekende ongeveer 50 jaar geleden dat de rijke landen eigenlijk 2% van hun Bruto Nationaal Product zouden

moeten investeren in arme landen om binnen afzienbare tijd tot een gelijk niveau te kunnen komen. Het werd in de praktijk echter maar 0,7% en minder, en zelfs aan dat percentage werd nog flink geknabbeld, ook in Nederland. Dus moeten we helaas concluderen dat het beleid helemaal niet geleid heeft tot mondiaal eerlijk delen en dat we vooral flink profiteren van andere landen.

Amnesty International

In 2006 kwam mijn boek uit over de Mondiale Voetafdruk, met daarin een speciaal hoofdstuk over mensenrechten en voetafdrukken. Ik ging toen een exemplaar van het boek aanbieden aan *Amnesty International* in Amsterdam en wees vooral op dat mensenrechten-hoofdstuk. Mijn voorstel was dat in hun jaarlijkse rapportages ook de schendingen van de rijke landen zouden worden opgenomen, vanwege hun onrechtmatige grote Mondiale Voetafdruk. Dat zou tevens de rapportages evenwichtiger maken, want doorgaans zijn het vooral de minder rijke landen waarover mensenrechtenschendingen worden gemeld. Pas na enige maanden kreeg ik per brief het bericht dat men het voorstel niet kon oppakken. Jaren later heb ik het ook nog geprobeerd via het hoofdkantoor van *Amnesty International* in Londen, maar ook daar viel het idee helaas nog niet in goede aarde.

Eerlijke verdeling door quotering

In welke richting moeten we het dan zoeken? Hoe kunnen we effectief aan de overbelasting van de Aarde werken en tegelijk een rechtvaardige verdeling bereiken? Met de Werkgroep Voetafdruk Nederland hebben we daar voorstellen voor uitgewerkt in een nota. Je komt uit bij quotering, dat effectief is én rechtvaardig. Het is rantsoenering waarbij iedereen gelijk wordt bedeed. En tegelijk wordt uitgegaan van veilige plafonds (bijvoorbeeld qua uitstoot van CO₂) en duurzaam beschikbare hoeveelheden van grondstoffen. Voor CO₂ is door de Engelsman David Fleming een slim systeem uitgewerkt met *Tradable Energy Quotas* (zie www.teqs.net of het Nederlandse boek 'Energieslank leven met Klimatdukaten'). In het stappenplan van onze quoteringsnota - zie www.voetafdruk.eu - stellen we voor daarmee te beginnen. Omdat ons gebruik meer behelst dan energie, en ook het gevaar bestaat dat er een vlucht komt naar nog meer landgebruik voor energieteelten (zoals koolzaad, maïs en palmolie), stellen we voor om vervolgens naar quotering van voetafdrukken te gaan. We kunnen bijvoorbeeld via een elektronisch betaalsysteem iedereen een jaarlijks quotum geven van 15.000 m². Bij elke aankoop worden dan een paar m² afgeboekt. Een dergelijk 'Balansgeldsysteem' is door Bert Vink beschreven. Op Europees niveau zijn er al diverse conferenties geweest over quotering, en met name in België, Engeland, Hongarije en Spanje zijn er collega-groepen ook mee bezig.

VN-Mensenrechten

Misschien denk u wel: 'Dat gaat het niet worden!' Wij denken echter dat een dergelijk plan wel degelijk opgepakt zal worden zodra mensen massaal in opstand komen als de prijzen van bijvoorbeeld energie, vlees en vliegen zo hoog worden dat alleen de rijken het nog kunnen betalen.

Dan moet er een goed quoteringsplan op de plank liggen. Eigenlijk zou quotering niet nodig moeten zijn. Iedere wereldburger heeft immers al recht op voedsel, huisvesting, kleding, water, onderwijs en dergelijke via de VN--Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Voor die rechten heb je enige ruimte van de Aarde nodig, dus in principe bestaat het mensenrecht op een eerlijke Voetafdruk al! Er zullen helaas juristen aan te pas moeten komen om dergelijke rechten ook afgedwongen te krijgen. Verder kan iedereen zelf werken aan een eerlijke voetafdruk. Want de getallen van de Mondiale Voetafdruk laten nuchter zien hoe de verhoudingen liggen en waar we zelf ongeveer recht op hebben. Het model geeft de vrijheid om invulling te geven aan je eigen leven, mits er voor anderen maar genoeg en van dezelfde kwaliteit overblijft. Natuurlijk is voor ieder individu meer ruimte beschikbaar wanneer we erin slagen om het enorme bevolkingsaantal én de te grote voetafdrukken te verkleinen.

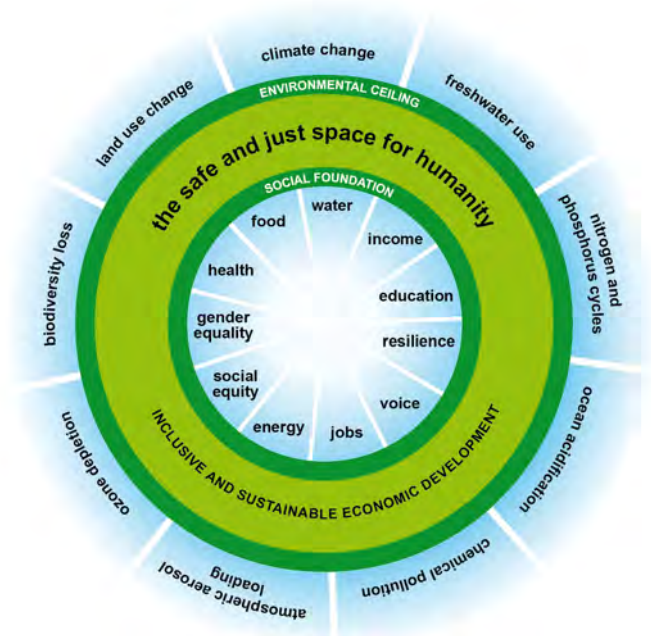
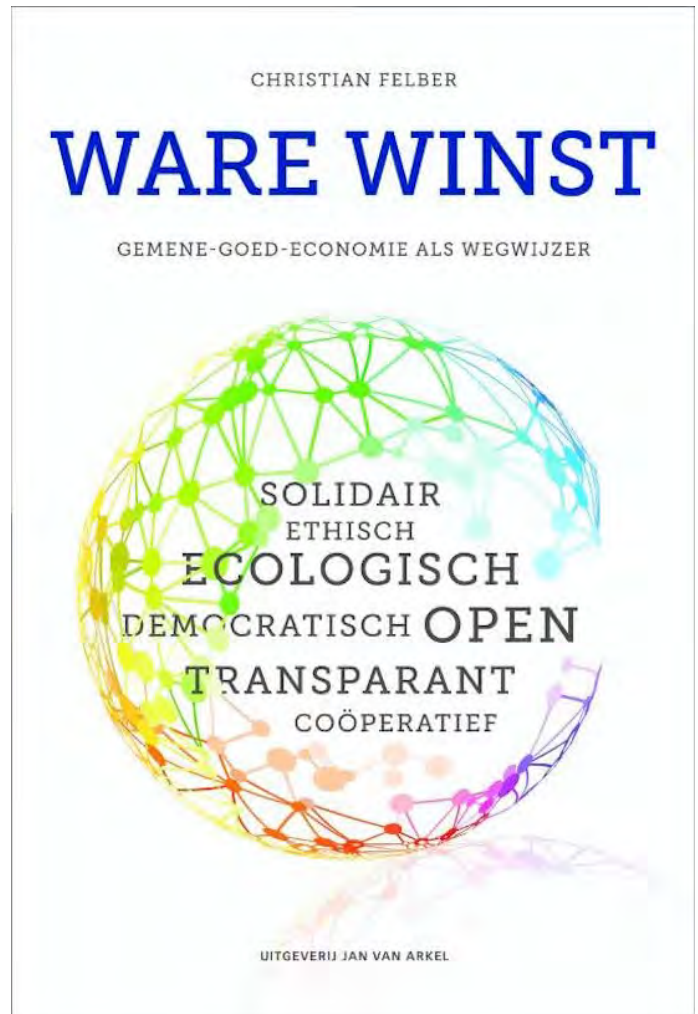
Zienswijze voor Rechtencollege

In 2015 stuurde ik (door hen uitgenodigd) een zienswijze over mensenrechten en voetafdrukken naar het College voor de Rechten van de Mens, verwijzend naar het *Living Planet Report*. Daarna bleef het lang stil, en bij navraag bleek dat er met mijn zienswijze niets was gedaan. Op mijn verzoek om een inhoudelijke reactie werd niet ingegaan. Ook op een vriendelijk voorstel tot een gesprek in 2017 werd niet gereageerd...

Op basis van de beschreven ervaringen moet ik helaas concluderen dat velen nog wegstijven bij de confrontatie met de cijfers van onze grote Mondiale Voetafdruk en de relatie met mensenrechten. De vele goede bedoelingen en projecten om de wereld te verbeteren doen me daarom denken aan de nuchtere analyse van Lev Tolstoj, zoals kernachtig verwoord in onderstaand gedichtje. Mijn voorstel is om er in 2018 maar eens een punt van te maken, een effectief punt. Want het 'Recht voor Allen' is nog ver te zoeken. Het is de hoogste tijd voor Voetafdrukrechtvaardigheid, ofwel Footprint Justice. Waarschijnlijk moeten er rechters aan te pas komen, net als bij de klimaatzaak van Urgenda.

Ik zit op iemands rug,
doe hem naar adem snakken
en laat mij door hem dragen.
En toch blijf ik tegen mezelf
en anderen zeggen
dat ik medelijden met hem heb
en zijn last zou willen verlichten
door te doen wat ik kan –
behalve door van zijn rug af te gaan.

Lev Tolstoj (1828-1910)



De Donut Economie van Kate Raworth

Verslag van de najaarsbijeenkomst

Er waren 21 leden aanwezig op de najaarsbijeenkomst van 11 november. Vicevoorzitter Ton Macel en secretaris Frans Vermeulen waren helaas verhinderd. Frans Vermeulen stuurde zijn beoogde bijdrage later in. U kunt dit verderop lezen, na de hierna geplaatste bijdragen van Frans Micklinghoff en Johanna Steijlen.

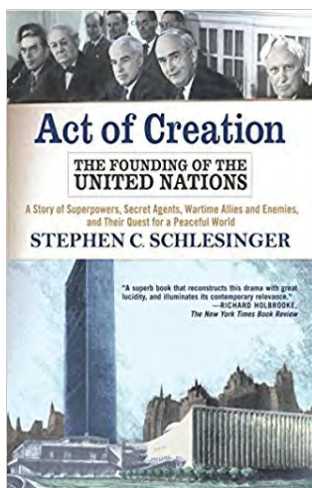
Frank Brakel, nieuw lid van de WFBN, stuurde naar aanleiding van de najaarsbijeenkomst een voorstel voor de vorming van twee nieuwe werkgroepen. Ook dat kunt u hierna lezen.

Na elke spreker volgde, zoals gebruikelijk bij de WFBN, een geanimeerde discussie tussen de leden, onder leiding van Johanna Steijlen.

Na de opening door de voorzitter Frans Micklinghoff kreeg de heer Floris Methorst het woord.



Hij lichtte zijn bijdrage aan de vorige editie van Eén Wereld toe, over "De toekomst van de WFBN". De heer Methorst benadrukte daarbij de krachtpunten van de WFBN: het eigen kantoorpand aan de Laan van Nieuw Oost Indië in Den Haag, het eigen vermogen, en de uitgebreide internationale contacten. Hij herhaalde zijn (door velen gedeelde) wens om de banden met de NVVN aan te halen. Voorts vestigde hij de aandacht op het boek *The Art of Creation* (2004) van Stephan Schlesinger, over het ontstaan van de Verenigde Naties.



Veranderen! Omdenken! Opnieuw starten!

Frans H. Micklinghoff, zaterdag 11 november 2017

Wees jezelf, wees authentiek

Thuis gedragen we ons anders dan op het werk. Onder vrienden anders dan bij de familie.

Bij de WFBN anders dan bij een gemeenteraadsvergadering. In de kerk anders dan op de bank of bij de notaris. Je leven is als een toneelstuk waarin je allerlei verschillende rollen speelt.

Geen wonder dat de mens zichzelf kwijtraakt. We lopen vast door de stress en dan volgt gepieker, 's nachts wakker liggen, twijfelen, vermoeidheid, tenslotte volgen een burn-out, een depressie met psychosomatische klachten. Niet jezelf zijn kost vreselijk veel energie.

Laten we onszelf zijn. En onszelf blijven. Wie weet wie hij is en dat onder alle omstandigheden is, is authentiek. Wees daarom authentiek. Wees jezelf.

Het belangrijkste daarvoor is het bewustzijn. Je moet bewust zijn van je eigen sterke en zwakke kanten, je emoties en verlangens.

Ten tweede: kijk objectief naar alle informatie die je krijgt die iets over jezelf zegt. Kijk naar jezelf zonder overdrijving, eerlijk en oprecht.

Ten derde: gedragsauthenticiteit. Geef jouw waarden, behoeften en voorkeuren een plek in je leven en draag die uit. Blijf bij jezelf.

Ten vierde: laat jezelf zien in de relatie met een ander. Zeg tegen anderen wat er écht in je omgaat.

Wees authentiek. Wie authentiek is, is extravert, ontvankelijker, vriendelijker en neemt zijn verantwoordelijkheid. Wie authentiek is, is gelukkiger.

Sommige personen spelen rollen en verschillen sterk in die rollen. Hoe minder men een rol speelt, maar authentiek is, hoe tevredener men is, hoe meer zelfvertrouwen men heeft.

Maar hoeveel van jezelf kan je laten zien zonder buiten de groep (vrienden, familie, studenten enz.) te vallen? Zeker, we moeten ons aan de omgeving aanpassen.

Maar: jezelf blijven in een wereld die steeds probeert je te veranderen is de grootste prestatie die een mens kan leveren.

Vraag jezelf daarom regelmatig af waar het werkelijk om draait en of je op de juiste weg bent.

Hoe steviger je geankerd bent in jezelf en achter je eigen opvattingen staat, hoe meer je juist aandacht aan anderen kan geven en hoe beter anderen naar jou luisteren.

Dat wil niet zeggen dat we alleen naar onze innerlijke stem moeten luisteren. Luister ook naar anderen, verander soms van gedachten, laat andere opvattingen toe. Misschien heb je het wel helemaal mis, en is dat nu juist het probleem.

Eenvoudige oplossingen bestaan niet

Wat heeft dit allemaal met de WFBN te maken?

- De Brexit is een oproep *Take back control!*
- Trump werd president met de slogan *Make America great again*.

- "Geen Peil" won het Oekraïne referendum door te stellen dat met een NEE-stem de macht teruggehaald zou worden uit Brussel.

Eenvoudige oplossingen zijn aantrekkelijk. Het lijkt erop alsof we terug willen naar de tijd dat er nog een touwtje uit de brievenbus hing. Maar de wereld zit ingewikkelder in elkaar.

De overzichtelijke wereld van weleer komt nooit meer terug. Maar de meeste mensen hebben behoefte aan simpele antwoorden (op ingewikkelde vraagstukken). In de sociale psychologie wordt dit *Need for Cognitive Closure* (NfCC) genoemd, ofwel: de behoefte aan eenvoudige en eenduidige antwoorden. Je wilt dan op basis van beperkte informatie je mening formuleren. Je verlangt naar afbakening, structuur, naar een veilige en orde, stabiliteit en vooral een voorspelbare wereld, een voorspelbare omgeving.

- * Voor/tegen Brexit,
- * Voor/tegen Trump,
- * Voor/tegen het Oekraïne-verdrag,
- * Voor/tegen immigranten,
- * Voor/tegen zerotolerantie.

Die NfCC wordt aangewakkerd door angst; angst voor terrorisme, vluchtelingen, dreigende klimaatveranderingen, mogelijk een atomair treffen tussen Korea en de VS. De behoefte aan sterke, autoritaire leiders en simpele oplossingen groeit in dit soort situaties.

- Tegen de toestroom van vluchtelingen, dan een Brexit.
- Tegen de toestroom van Mexicanen, dan de bouw van een muur.
- Tegen een oorlog op de Balkan meegetrokken worden, dus NEE stemmen bij het referendum.

Bij mensen die onder stress staan groeit het verlangen naar afbakening, structuur en de hang naar eenvoudige, simpele oplossingen (Brexit/Muur/NEE). Maar de echte oplossing voor dit soort problemen is niet zo eenvoudig te vatten in een Ja/Nee of Voor/Tegen.

Nadenken s.v.p.!

Wat we nodig hebben is tijd om te reflecteren, te analyseren, externe factoren en andersoortige standpunten leren kennen en afwegen, afwegen en alles nogmaals afwegen.

Het zijn vooral de zwevende kiezers, de niet-stemmers, de mensen die de hele dag luisteren naar muziek en niet naar de nieuwsberichten, die geen kranten lezen – maar alleen reclamefolders spellen, die kiezen voor simpele oplossingen.

Daarbij komt dat in de verkiezingstijd vrijwel alle politieke partijen gloriëren in het uitstoten van krachtige *soundbites*. Het Wilhelmus staand zingen in de klas, de Nederlandse driekleur in de Tweede Kamer. Zeker, partijen met spierballentaal zullen winst boeken daar waar het vertrouwen in de redelijke middenweg het laagst is en de angst het grootst. Angst voor de vreemdeling (Brexit/Muur), de terrorist (nog een wet erbij, maar wie

kent die wet inhoudelijk als we daarover moeten beslissen in een referendum?), angst voor een oorlog (nog een paar miljard erbij voor Defensie?).

Niet beschuldigen!

Als iets niet gaat zoals het volgens ons moet, dan krijgt een ander altijd de schuld in de schoenen geschoven. Veel te gemakkelijk. Een beschuldiging lokt een andere beschuldiging uit. Zo wordt het probleem niet opgelost, maar vergroot. Met een beschuldiging denk je dat iemand wordt veranderd, maar dat is niet zo. Een beschuldiging uiten heeft een gekwetst mens/land/minister/enz. tot gevolg. Een ander beschuldigen is de gemakkelijkste weg. Je hoeft dan niet naar jezelf te kijken. Een beschuldiging is slecht voor je relatie met de ander. Geef liever het goede voorbeeld. Doe wat juist is. Kijk naar verzachtende omstandigheden. Bedenk, voordat je een beschuldiging uit, wat je zelf kan doen en hebt gedaan om de situatie te verbeteren. Het beste is je af te vragen wat je wil bereiken, zonder iets of iemand de schuld in de schoenen te schuiven. Schuld uitspreken is de ander straffen. Beter is het te belonen, te verbeteren, een positief doel te formuleren. Dat is positieve verantwoordelijkheid nemen. Dat betekent doelen stellen en afspraken nakomen!

Terug naar universaliteit

In de achttiende eeuw stelde de Duitse schrijver en filosoof Johann Gottfried Herder: Ik ben hier niet om te denken, maar om te zijn, voelen en te leven. Het Saksische gemoed is iets anders dan het Pruisische en helemaal het Parijse. Wat een mens maakt tot de mens die hij is, is datgene waarin hij afwijkt van anderen.

Dat geldt ook voor het dorp, de provincie, de staat, de natie. De bundel *Des Knaben Wunderhorn* verschijnt, vol met *Alte Deutsche lieder*, en Mahler, de bekendste van velen, zet deze volksliederen op muziek. Naties bezonnen zich toen op hun nationale identiteit.

De Duitse identiteit zette zich af tegen de Franse. Duitsland moest zich zelfbewuster en nationalistischer opstellen. Men moest trots zijn op zijn taal en cultuur! In plaats van een versmelting van het Franse verlichtingsrationaliteit en de Duitse romantische warmbloedigheid werd het onverenigbare karakter van beide naties onderstreept. De nationale bewegingen ontstonden niet vanuit de wil een ander volk te domineren of te elimineren, maar als verdedigingslinie tegen een beschavingsoffensief waarin de eigenheid van de cultuur verloren dreigde te gaan. Het romantisch-nationalisme kreeg grimmige consequenties. Waar geen universaliteit meer heerste, ook geen bemiddeling denkbaar is, wordt het onmogelijk verschillende volkeren onder één noemer te brengen. Het leidde tot oorlogen (WO1 – Spaanse burgeroorlog – WO2) en vernietigingscampagnes (Joden, zigeuners en homoseksuelen).

In de twintigste eeuw komt er een tegenbeweging van cultuurrelativisme. Die leidt tot strijd en onbegrip. Een antwoord daarop hebben we nog niet gevonden. In zijn hang naar universaliteit én gelijktijdige gehechtheid aan de particuliere eigenheid koestert de moderne mens een tegenstrijdig ideaal.

De mens

Wat doet de mens? Mediteren. Jezelf verliezen in transcendentale ervaringen, *mindfulness* (een toestand van aandacht zonder oordelen) en *flow* (helemaal opgaan in iets), in zelfoverstijgende emoties, in piekervaringen en in mystieke ervaringen, kortom: in zelfverlies.

Maar *basic* gaat het om de vraag of we een vrije wil hebben en de vraag hoe materie en bewustzijn samenhangen (lichaam en geest). Deze meest basale vragen zijn nog onbeantwoord. Wat verliest de mens als hij zichzelf verliest? Waarom voelt het goed om jezelf te verliezen? Een vooral: wat moeten we ermee? Wat doen we ermee?

Andere vormen van energie

Zeker is dat we tegen kernenergie zijn. Maar zonder voldoende energie geen leefbare wereld. Als de uitstoot van het broeikasgas terug moet, dan lukt dat nooit zonder de ontwikkeling van nieuwe vormen van schone energie, zoals nieuwe vormen van veilige zonne-, wind-, getijden- en waterstofenergie. Willen we het huidige materiële niveau houden, willen we niet dat alle treinen stil staan en de lantarens doven, dan moeten we veel meer nieuwe vormen van energiewinning ontwikkelen. Dat is een keihard gegeven.

Polderen

Kijken we naar Nederland. Nederland zit vol met conflicten, en toch stroomt hier de drang naar consensus door de strijd tegen het water, via het polderbestuur hebben we hoogheemraadschappen en een poldercultuur gekregen. Iedere Nederlander behoort tot een minderheid en toch moet iedereen door één deur. Zonder samenwerking tussen alle minderheden was Nederland al verzopen. Maar we zijn door het gepolder niet een democratie geworden, en al helemaal geen representatieve democratie. Zie grondwetsartikel 67, lid 3; '*De leden stemmen zonder last*'. Vindt de achterban dat het JA moet zijn, maar de gekozenen dat het B dient te zijn, dan wordt B gestemd. De gekozenen mag zijn achterban in de kou laten staan als hij hun wensen onverstandig acht. Het lijkt de wereld van Kafka wel!

Daar komt de vraag bij: wat is onze nationale identiteit, is er nog ruimte voor ons nationale huis (Wilhelmus, vlag) in een globaliserende wereldorde? Waar liggen de grenzen van gelijke behandeling in gelijke gevallen en van vrijheid van meningsuiting?

Populisten zijn democraten

Dan gaat het over de rol van de populistten. Overdrijf die niet. Ze hebben nooit de representatieve democratie willen afschaffen. Met de opkomst van het populisme staat niet een nieuw 1789 of 1917-1918 voor de deur. Misschien is het populisme wel dé oplossing voor de democratie. Want niet alleen de Partij voor de Dieren van Marianne Thieme, het GroenLinks van Jesse Klaver, de SP van Emile Roemer of de huidige VVD van Mark Rutte zijn puur populistische partijen. Ja, politieke partijen moeten per definitie populistisch te zijn. Moeten we iets tegen het populisme ondernemen? Neen!! We moeten weer leren samenwerken. Op basis van het federalistische gedach-

tegoed. We moeten leren polderen.

Niet tegen het wassende water, maar tegen de eenzaamheid, tegen de kinderbijslag en vóór geboortebeperving, niet tegen de veestapel en de opgehokte kippen, maar vóór de vrije uitloop, niet tegen de jacht, maar vóór weidelijk jachtbeheer. Want de insecten leggen al het loodje, daarna volgen de vogels, dan de konijnen en vossen en tenslotte zien we alleen nog honden en katten als dieren rondlopen dankzij het bijvoeren met Kittekatt en hondenbrokken.

Omdenken

We zullen helemaal anders moeten leren denken, daarna (ar) handelen en de afbraak van de polders en de dijken stoppen, willen we het wassende water kunnen tegenhouden.

Van alle problemen, belastingontwijking, (atoom-)conflict met Noord Korea, terrorisme, lokale oorlogen, enz. is het klimaatprobleem de gevaarlijkste.

De voorspelde stormen en orkanen - voorspeld voor over 80 jaar - razen nu al rond. Met een verkeerde wind en voldoende windkracht zal blijken dat ons Deltaplan daartegen niet bestand is. Bestand tegen een samenloop van de elementen eens in de 10.000 jaar, nu gewijzigd in eens in de 100 jaar. Dus dat kan morgen of over een jaar al het geval zijn!!

Als we nu en daartegen niet de handen ineen slaan, samenwerken, tot ons zelf komend, zullen we verzuipen. Dat is zeker!

Onderling gekissebis kunnen we ons niet langer permitteren.

De WFBN kan het voortouw op tal van gebieden nemen. Als denktank. Als aangever van oplossingen. Als waar-schuwer. Als vriendenclub. Bent u een deel van het probleem, of bent u de oplossing? Praat niet over elkaar, maar met elkaar. Luister goed en handel, zoals uw innerlijke stem u ingeeft. AAN DE SLAG.

Over de WFBN

H.J. Nannen (voorzitter WFBN 1950-1954, redacteur Wereldfederatie 1950-1954) verwoordde in 1951 de taak van wereldfederalisten als volgt:

“Daarom ligt de taak van de wereldfederalisten in het rijp maken, in het bewust maken van de medemens, opdat hij in staat is de problemen in wereldverband te kunnen vatten.”

De verbindende kracht van het wereldfederalisme

Bijdrage van Johanna Steijlen, bestuurslid WFBN, aan de Najaarsbijeenkomst WFBN, "De Kunst van het Samenwerken", zaterdag 11 november 2017



Samenwerken

Samenwerken was vroeger min of meer een noodzaak. In veel gevallen een voorwaarde om te overleven. In de huidige tijdloop zien we het individualisatieproces in een snel tempo voltrekken. Het individu staat centraal, men is bezig te ontsnappen uit de geconditioneerde groepsclan. Gezien in het collectief proces van menswording is dat echter de ontwikkelingsweg van de mens, mensheid. Naast het tot stand komen van nieuwe bewustzijnsontwikkelingen en mogelijkheden die zich in de wereld realiseren, komt er ook een "nageboorte" mee, namelijk de schaduw van alles wat geschapen en gerealiseerd is. We zien dan ook een toenemende egocentriciteit, egoïsme en verharding ontstaan uit het huidige proces van individuele, persoonlijke ontwikkeling.

Helaas geeft dat in samenwerkingsverbanden veel moeilijkheden, strijd en teleurstelling. Voortijdig - voor er geoogst kan worden - vallen veel groepen om die reden uit elkaar.

Toch ligt hier voor de mens, de mensheid, de ultieme uitdaging: de les die geleerd kan worden het al-chemisch proces om Licht van inzicht en Goede Wil te verlossen uit de verstarring van de schaduw.

Verbinden

De basis, de grondgedachte en het diepe weten ten aanzien van samenwerken is verbinden.

Het is juist de gerijpte bewuste persoonlijke mens die zich als wereldburger verantwoordelijk voelt en weet om van binnenuit, vanuit de ziel, zich te verbinden met alles wat ontstaan en geschapen is. Zonder een druk van verplichting zich vreugdevol dienstbaar verbindt met datgene wat zich aandient op zijn of haar levenspad. Die eveneens vrijwillig de plaats wil innemen in wereldgroepen waar de

verbindende kracht vanuit een begrijpend Hart aan samenwerkende groepen een vruchtbare bijdrage vanuit heilzaam handelen kan leveren.

Als zodanig kunnen wereldburgers de visie en het steeds weer in de tijdgeest opkomend idee van wereldfederalisme zien als een spirituele realistisch verbindende kracht die in de werelddamenleving telkens weer, onder moeilijke omstandigheden, groepen mensen inspireren om te ijveren voor een uit mensen ontstaan....wereldverbond.

Een verbindend Verbond (!) waar bijvoorbeeld door burgers gevormde staten hun eigen vrijheid en identiteit behouden, maar waar wel op basis van ervaren ethische verantwoordelijkheid de wereldproblemen gezamenlijk worden aangepakt. Er leven nog steeds miljoenen mensen - onze medemensen - in erbarmelijke omstandigheden. Dat kan niet en dat mag niet.

Laten we ons als wereldburger, als staat, als werelddamenleving met hen verbinden!

De zachte kracht van de zegening

Geschreven door Pierre Pradervand

(Ingestuurd door Johanna Steijlen)

Zegen de dag bij het wakker worden want hij draagt al het goede in zich dat zich door je zegeningen kenbaar zal maken. Want zegenen is je bewust zijn van het onbeperkt goede, dat ligt verankerd in de structuur van het universum en ligt te wachten op allen en iedereen.

Zegen mensen wanneer je hen ontmoet en met hen praat; zegen hen in hun gezondheid, hun werk en hun relatie met het universum, met henzelf en anderen.

Zegen hen ook in hun overvloed, zegen hen op iedere denkbare wijze want zegeningen zaaien niet alleen zaden van genezing maar ze zullen eens als bloemen ontspringen op dorre plekken in je eigen leven en in die van anderen.

Het is onmogelijk om tegelijkertijd te zegenen en te oordelen. Koester dus voortdurend een diepe geheiligde geciteerde gedachte als wens om te zegenen, want dan alleen zul je een vredestichter worden en zul je overall - - - in het gelaat van de ander - - - het gelaat van de Schepper aanschouwen.

Wat ons te doen staat

Een visie op de toekomst van de WFBN

Bijdrage van Frans Vermeulen, secretaris WFBN, aan de Najaarsbijeenkomst van 11 november 2017



Vlak na de Tweede Wereldoorlog

Opluchting in 1945: de oorlog was voorbij! De Verenigde Naties werd opgericht, de winnaars van de oorlog namen hun posities in. De 'vrije wereld' was in feeststemming. "Het recht had gezegevierd". Dacht men. Veel mensen waren van mening dat er een manier gevonden kon worden om de oorlog definitief uit te bannen. Er diende zich een alternatief aan: het federalisme, concreet voorgesteld door de installatie van een wereldregering. VN en federalisten spoorden niet bepaald: het idee van winnaars en verliezers staat immers haaks op het federalisme, dat uitgaat van de gelijkwaardigheid van mensen en volken. Dat werd dan ook de opmaat van het Europese federalisme met een simpel concreet plan: de EGKS, een eerste stap, even afgezien van eerdere federalistische uitingen, die in de geschiedenis van de mensheid aanwijsbaar zijn. Juist omdat de oorlog als misdaad tegen de mensheid in de 20-e eeuw zo prominent op de voorgrond trad, vergisten deze federalisten zich in het ontologisch begin van het federalisme als fenomeen.

Het denken over federalisme ging meteen in de richting van een structuralistische opvatting van wat federalisme "is", maar de nieuwe naoorlogse federalisten zagen een aanleiding abusievelijk aan voor een reden. Juist de federalisten trokken zich het 'nooit meer oorlog' aan: het was hun 'geloof' en hun missie. De VN was op dat punt realistischer: je moet gewoon zorgen dat je de sterkste partij bent. Alleen dát is als 'vrede' voor mensen weggelegd. Méér zit er niet in. Aldus bestond er van meet af aan een spagaat in de vraag naar de 'eeuwige vrede'[1] tussen voor- en tegenstanders van de VN. De bevrologen verzamelden zich in federalistische organisaties.

De WFBN werd geboren op 1 maart 1948. Met een opgestoken duim van koningin Juliana. Maar de spagaat bleef: later probeerden de federalisten toch aansluiting te vinden bij de VN en hun verklaring omtrent mensenrechten. -

Deze wereldorganisatie had een aanzuigende werking, die in de kringen van federalisten pijnlijk werd gemist. Maar de acceptatie van de VN had een hoge prijs: het is accepteren dat de macht de dienst uitmaakt ...en het recht bepaalt. Federalisten werden erdoor in het nauw gedreven. Kortom: het ontbrak de eerste generatie federalisten na de Tweede Wereldoorlog niet aan ijver, maar ze raakten al gauw het spoor bijster.

Aandacht voor de menselijke maat

We moeten ons niet afvragen 'Wat is federalisme?', maar waar en wanneer en hoe het federalisme zich in de geschiedenis van de mensheid begint te manifesteren. Niet het woord 'federalisme' is belangrijk, maar het fenomeen dat in het vizier komt - d.i. aan de horizon van het kennen verschijnt - als er sprake is van samenwerking in plaats van rivaliteit. Het gebeurt allebei, maar als de samenwerking het wint van de rivaliteit is er een urgentie aan de hand, bijvoorbeeld als de jacht op een mammoet erom vroeg. Dat kun je namelijk niet in je eentje. Mensen zijn blijkbaar pas bereid tot samenwerking als het niet anders kan. Dáár ligt het beginpunt, niet bij 'nooit meer oorlog'. Het begint bij een urgentie, niet bij een hartenwens. Het begint niet bij een idee, maar bij een historisch aanwijsbare werkelijkheid die na te trekken is en waar een antropologisch *fait primitif* te zien is. Mensen zoeken altijd verbinding, hoe pijnlijk en moeizaam het ook is om daarvoor inzet te leveren. Mensen zijn beperkt, maar dat is eerder een rijkdom dan een tekortkoming, want juist het tekort (de *condition humaine*) maakt federaliseren zowel noodzakelijk als mogelijk.

Paradigmawijziging

De gevolgen van de naoorlogse vergissing waren tamelijk desastreus. Toen de Europeanen - die in groten getale niets met de oorlog van doen hadden gehad (de meesten lieten ze onverschillig aan zich voorbijgaan en gingen tijdens de oorlog gewoon door met de dingen van alledag, slechts 2 % zat in het verzet) - er lucht van kregen dat federalisten zich gingen toeleggen op het voorkómen van oorlog, waren de bijvalsbetuigingen niet van de lucht. Dat is ook logisch: wie kan namelijk tegen het voorkomen van oorlog zijn? Oorlog is maar lastig. Zeker voor ondernemers. Het geeft een hoop gedoe. Ergo: de bijvalsbetuigingen waren bedoeld om het leven waaraan men gewend was ongestoord voort te kunnen zetten[2].

Het moest weer worden zoals het was. Je moest al behoorlijk veel idealisme aan de dag leggen om de financiële bijdrage aan de federalisten te willen voldoen. Meer zat er niet in. Zulke mensen wennen dan ook heel snel aan "vrede"! Zonder zich ervan bewust te zijn, dus onbedoeld, hebben de naoorlogse federalisten deze consumptieve houding ten aanzien van het federalisme bevorderd. Vrede werd in de ogen van de Europeanen gepresenteerd als een product van overleg, niet als een proces dat je het nodige kost. Miljoenen mensen gingen zitten wachten op het resultaat van vredesbesprekingen (doen ze trouwens nog steeds!).

Bovendien hebben de federalisten het pad verlaten dat door Denis de Rougemont was uitgestippeld. In 1947 leidde hij het proces van Europese eenwording: hij legde

de nadruk op de samenwerking van regio's en het belang van kleinschaligheid inzake het waarmaken van persoonlijke verantwoordelijkheid, wat vandaag de dag weer aandacht krijgt door burgemeesters die een gemeenschappelijk doel voor ogen hebben en daar de burgers in betrekken. Ook het optreden van Michael Gorbatsjov in 1989 was een echo van het geluid van Denis de Rougemont. De Europese federalisten hebben de boodschap van Denis de Rougemont en Gorbatsjov helaas niet begrepen. Veel federalisten denken automatisch aan de 'reddende engel' van het Atlantisch bondgenootschap en wel op het moment dat zij hun idee van 'nooit meer oorlog' blijven repeteren. Rusland telt in hun beleving nog steeds niet mee en wordt gemakshalve op één hoop gegooid met de nazi's, als het om onbetrouwbaarheid gaat.

Op deze manier werken zij mee aan hun eigen uitzichtloosheid. Wereldwijd gezien is de invloed van de World Federalist Movement uiterst mager. Ze ademt de geest van het westers paradigma van vooruitgang en economische groei. Op deze manier wordt letterlijk stelselmatig de ethiek uit het denken en doen weg gefilterd. In plaats daarvan krijgt het instrumentalisme alle ruimte: dat is de doel-middel-rationaliteit van de Verlichting die bij federalisten onbelemmerd doorwoekert.

Het camoufleren van de angst openbaar maken

Martha Nussbaum en vele anderen hebben de evolutionaire functie van de menselijke angst ontleed. De mens ervaart angst in situaties van gevaar. Gelukkig maar! De angst zetelt in de hersenstam en daarom kunnen ook dieren angstig zijn. Er zijn drie manieren waarop mensen (en dieren) op een gevaarlijke situatie reageren: a) vluchten, b) aanvallen en c) berusten. In elke fase van de geschiedenis zien we deze drie manieren van reageren optreden: vluchtelingen, strijders en slachtoffers. Als vluchten (eerste reactie) niet lukt, neemt de mens zijn toevlucht tot aanvallen (tweede reactie). Als beide mogelijkheden worden afgesneden, berust de angstige mens in het onvermijdelijke (slacht-offers, die neerknielen om door IS-strijders onthoofd te worden, ondergaan hun lot zonder poging tot verzet. Een poging daartoe is immers ijdel en verhoogt het leed dat ze ondergaan.) Deze drie reacties vloeien rechtstreeks voort uit de hersenstam. Het kenmerk ervan is dat ze ongevoelig zijn voor bezinning: daar is namelijk ook geen tijd voor, bij gevaar tellen tienden van een seconde.

Ze worden als het ware door de hersenstam gedictieerd. "Nooit meer oorlog" is per definitie een gedachte aan 'vluchten' en is dus vanuit antropologisch standpunt gezien een utopie: het kan nooit het startpunt zijn van menselijk gedrag op een federalistische grondslag. Er zullen altijd vluchtelingen en agressors zijn. De Europese federalisten zijn dan ook simpelweg sedert 1948 op het verkeerde been gezet. Logisch overigens: als ik toen geleefd had, zou ik zelf ook die vergissing gemaakt hebben.

De conclusie kan niet anders zijn dan:

Federalisme is geen idee, geen wens en geen (politieke) structuur, maar een spontane daad van kwetsbare en dus

angstige mensen om het dilemma van hun angst te bezweren met de praktijk van een 'gezworen pact', een eedgenootschap. Zij voelen dat als een urgentie. Een dier kan dat niet: de mens kan het wel, maar dan moet de wil aanwezig zijn om de solidariteit tot leidend principe te maken en de soliditeit ervan te verankeren in zowel het persoonlijke als het gemeenschappelijke gedrag. De formulering van wat federalisme "is" moet uitdrukkelijk van ondergeschikt belang blijven.

Alleen het gedrag maakt helder wat het "is". De daad liegt niet! Het is een oefening in waarachtig samenleven. Van verklaringen alleen valt geen resultaat te verwachten. Goede bedoelingen sneuvelen bij bosjes als de urgentie niet existentieel wordt doorleefd.

We stoten hier op een merkwaardige gang van zaken. Het is waar dat het federalisme in staat is om de angst een halt toe te roepen. Maar dan moeten juist federalisten een heldere kijk hebben op het functioneren van menselijke angstreacties. Dat blijkt echter niet het geval. Eerder laten ze zich in slaap sussen door een politiek van de macht. Ze gaan zelfs aanpappen met de machthebbers in plaats van er stelling tegen te nemen. Federalisme is juist het bestrijden van de macht, het is de macht muilkorven. Wie angst voelt is niet ziek, maar juist heel gezond! Het spreekwoord dat zegt dat angst een slechte raadgever is, klopt niet. Het is veel ingewikkelder: angst kan ook je ogen openen voor de harde werkelijkheid. Er is dus 'goede' en 'verkeerde' angst. Angst mag niet weggemoffeld worden. De vraag "Waar ben ik bang voor?" kan je op het spoor brengen van verhoudingen die fundamenteel immoreel zijn. Het prikkelt je ethische reflecties. En juist dit is hard nodig. Je moet dus kwetsbaar zijn om de juiste signalen op te kunnen vangen.

Beide voeten op de grond

Dit brengt ons bij de mens zelf als het evolutionaire, dus existentiële beginpunt van het federalisme: om het gevaar te kunnen bezweren zal hij een gedrag moeten ontwikkelen waarin samenwerking en rivaliteit beide hun plaats, tijd en functie krijgen toegewezen.

Ze moeten duidelijk in die functie worden onderscheiden, zodat de opbouw van de samenleving zonder angst een aanvang kan nemen. Het gaat om een proces dat *bottom-up* moet worden gerealiseerd, te beginnen bij de kleinst denkbare vormen van samenwerking. De macht - in de zin van de één speelt de baas over de ánder - moet buiten werking gesteld worden. In feite is dit een anarchistisch beginsel. Maar altijd zal de angst op de loer liggen en dus zullen er altijd vluchtelingen en oorlogen zijn: beide fenomenen treden gelijktijdig op. Pas als dit wordt gezien, erkend en beleefd zal het federalisme in de geesten, in de harten en in het gedrag van mensen wortel kunnen schieten, in de meeste gevallen zonder dat de term 'federalisme' wordt gebezigd. Die term kan zelfs rustig vergeten worden, wanneer de fundamentele kwetsbaarheid van de menselijke persoon maar wordt erkend en geëerbiedigd. Dat houdt met name in: de consequenties ervan accepteren. In plaats van droomslachtoffer te worden van je eigen idealen, kun je maar beter met twee voeten op de koude grond staan.

De partizaan Josip Broz Tito

Om duidelijk te krijgen hoe moeilijk het is om van een dromer een realist te worden voer ik bij wijze van voorbeeld Tito (1892-1980) op. Ik schets eerst zijn grandioze kwaliteit. Hij was een federalist en speelde het klaar volken met elkaar te verbinden die daar veel moeite mee hadden. Hij richtte de arbeidersraden in met zelfbestuur in de ondernemingen. Zo liet hij merken macht en bezit te willen delen naar behoefte in plaats van naar verdiensten.

Hij dacht zijn opdracht te kunnen waarmaken door de tijd tot zijn bondgenoot te maken. Als de mensen merkten dat zij in samenwerking en wederkerigheid hun welvaart konden verhogen, zou de rivaliteit vanzelf wel verbleken, dacht hij. Maar hij maakte een kolossale fout: hij geloofde in een maatschappelijk systeem en legde dat dwangmatig op, omdat het inderdaad een 'geloof' van hem was. De mensen zouden er toch de redelijkheid wel van willen inzien? Dacht hij. Maar mensen kunnen niet functioneren in een systeem.

Elk systeem, hoe knap ook, dat gaat functioneren als een doel, verliest zijn relevantie. Een systeem kan nooit de zingeving van je leven zijn. Intern groeide de aversie tegen het federalistische systeem van Josip Tito. In de plaats daarvan gingen de volkeren weer steeds meer zin zien in hun etnische afkomst. De saamhorigheid verschoof van federalisme naar nationalisme. Wie dus in een systeem 'geloofd' is geen realist. Redelijkheid, hoe noodzakelijk ook, levert geen zinervaring op.

Pas als je een sfeer van vertrouwen creëert en daartoe uitnodigt en kansen biedt, kun je de grond 'bouwrijp' maken voor het federalisme. Rationeel systeemdenken doodt het federalisme dat in elk mens latent aanwezig is. Mensen leveren hun droom pas in als ze zien dat samenwerking zin heeft. Zo niet dan groeit als vanzelf het 'geloof' in rivaliteit en verkrumelt de solidariteit. Tito heeft de ethische notie niet erkend als toegang tot zinbeleving. Zijn materialisme en zijn instrumentalistische aanpak deden hem de das om. Eigenlijk is dat onbegrijpelijk: welke motivatie had hij dan om zich als partizaan op te stellen tijdens de Tweede Wereldoorlog? Blijkbaar heeft het communisme bij hem gewerkt als een bedwelmend rookgordijn. Het systeem verduisterde zijn blik. De realiteit haalde hem in.

Het fenomeen 'federalisme' hernemen, corrigeren

Maar kunnen we de term 'federalisme' dan niet beter vervangen door 'samenwerking'? Nee, zo simpel is het niet. Het woord 'samenwerking' is neutraal van inhoud. Collaboratie met een criminele bende is ook een vorm van samenwerking. Het gaat om een dynamisch evenwicht tussen samenwerking en rivaliteit, die tezamen een winst situatie opleveren inzake het algemeen belang.

De kwestie is dus gecompliceerd, want o zo vaak krijgt óf de samenwerking alle aandacht, zelfs ten koste van het individuele belang, óf de rivaliteit, zelfs ten koste van het gemeenschappelijk belang. We stoten hier op het belang van een gezonde gemeenschap, waarbinnen het exemplaar van de menselijk soort kan gedijen en uitgroeien tot persoon.

Zolang het structuralistisch paradigma van 'nooit meer oorlog' het denken en doen van federalisten blijft bepalen, zal het nieuwe paradigma van een evolutionair-existentieel verstaan van het federalisme geen schijn van kans hebben. Het zal niet eenvoudig zijn om de naoorlogse federalisten op het andere been te krijgen. Pas als zij het automatisme van de angst gaan zien, een oerfenomeen, zullen ze begrijpen dat het federalisme een eigenschap is die bij de mens in het DNA is ingebakken. Het enige dat telt is de wil om de consequenties ervan te cultiveren.

Soms kan het helpen naar de dieren te kijken, bijv. naar een apenkolonie. Apen vechten ook met elkaar, maar de groep als zodanig lijdt daar niet onder. Het tegenovergestelde lijkt eerder het geval. Ook polemologen staan niet vooraan bij de slogan 'nooit meer oorlog'. Bij het afscheid van Bert Röling, Groningen 1977, werden hem een aantal opstellen aangeboden, waarin zijn collega's geen spaan heel lieten van dat motto[3].

Ook Max Weber (1864-1920) kan ons helpen. Hij maakte een onderscheid tussen gezindheidsethiek en verantwoordelijkheidsethiek in de wereld van de politiek. Hij heeft daar veel reacties op gekregen en het eindoordeel was dat men hier te maken had met een paradox, mogelijk zelfs een aporie.

Maar hoe dan ook, federalisten kunnen deze paradox alleen maar verstaan in het licht van de fragiele balans tussen samenwerking en rivaliteit. De wil tot constructieve samenwerking inzake urgenties mag nooit worden opgegeven en ook niet uitgespeeld worden tegen zogenaamde morele principes. Het is anders: ethische overwegingen ontstaan juist in de praktijk van samenwerking, niet van tevoren.

Een goede gezindheid vloeit dus nooit voort uit een principiële stellingname. Van de mens wordt zowel standvastigheid als flexibiliteit gevraagd, saamhorigheid, geduld, oefening in communicatie en zorg voor het gemeenschappelijk huis, zoals paus Franciscus in zijn encycliek *Laudato Si* (2014) heeft uiteengezet. Federalisten moeten hierin het voortouw nemen. Dat er in het proces van de opbouw van een samenleving fouten worden gemaakt is te verwachten. Het is pas een ramp als het vertrouwen in de wil tot samenwerking bij de ander wordt opgezegd en het isolement wordt gezien als een kracht ter overleving.

Naar een praktijk van federaliseren als werkwoord

In het proces van globalisering zal een federalist zijn kracht moeten zoeken in de talloze plaatselijke sociale initiatieven die aansturen op verbinding: kleinschalige ecologische projecten, wereldwinkel, maatjesprojecten, ouderverenigingen, beroepsverenigingen, gemeenteraden, en voorts in een actieve deelname aan buitenparlementaire acties, waar onder de vele NGO's.

Zonder deze voedingsbodem heeft het geen zin om verder te kijken dan je neus lang is. Iemand noemde dat 'globalisering'. Onderzoeken hebben uitgewezen dat een hechte verbinding met mensen zeer beperkt is. Niemand kan tijdens zijn leven meer dan pakweg honderd intensieve contacten opbouwen. Die contacten vormen de

voedingsbodem voor federaal gedrag. Pas daarna heeft het zin om tijd, geld en aandacht te besteden aan regionale projecten. Het gaat niet om een overtuiging: het gaat om de *performance*, om gedrag dat geleerd moet worden. Je mag gerust twijfelen aan het federalisme. Maar alleen 'al doende leert men'. Praatbijeenkomsten, zoals de jaarlijkse WFM-conferenties leggen nauwelijks enig gewicht in de schaal. Beter kan men zijn tijd en energie wijden aan thematische acties op het gebied van bijv. de *global commons*, vluchtelingen, mensenrechten (*Amnesty* en vele andere initiatieven), wereldwinkler, wereldrechtsorde, en zoveel mogelijk 'klokken' luiden op plekken waar mensen apert verkeerd bezig zijn met uitsluitingen, graaigedrag, discriminatie, vervuiling, verspilling, wapening enz.

Het Benedictijnse adagio *ora et labora* geldt *mutatis mutandis* voor iedereen: wat je zegt (bidt, verlangt, droomt) moet in overeenstemming zijn met wat je doet.

Federaliseren is niet gemakkelijk: je moet ervoor uit je comfortzone. Mensen vallen o zo gemakkelijk terug in een sleurleven: liever leven in een tredmolen, dan je laten verrassen door wat je medemensen aan creativiteit ten toon spreiden! Martha Nussbaum heeft de nieuwsgierigheid uitgeroepen tot het begin van elke verandering. Nieuwsgierigheid moet ontwikkeld worden: het gaat niet vanzelf. Ontvankelijkheid voor wat de ander jou kan bieden is een voorwaarde voor het kunnen samenwerken met je rivaal. Rivaliteit op het gebied van kunst en cultuur, sport en wetenschap is absoluut noodzakelijk om uit te groeien tot een ware federalist. Maar het mag geen eigen leven gaan leiden en nog minder het individualistische doel van je leven worden.

Verbinding is het doel, verbinding die je bevrijdt uit de ketenen van je eigen moorddadige ego.

Praktisch

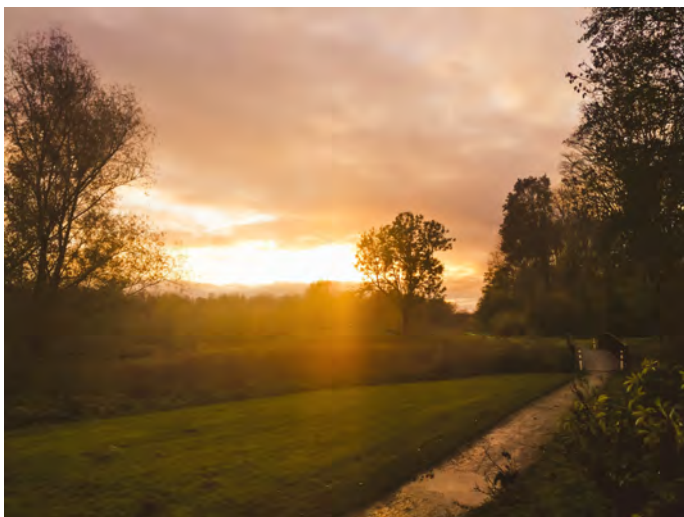
De WFBN kan met minder geld méér doen. Daarvoor is nodig dat het nieuwe paradigma door de vereniging wordt aanvaard. Werkgroepen kunnen alleen slagvaardig optreden als ze verlost zijn van het idee 'nooit meer oorlog'. De WFBN moet definitief afscheid nemen van het utopische idee 'wereldregering'. Diversiteit en pluriformiteit zijn hoogst noodzakelijk om de machtsvorming een halt

toe te roepen. Ook een *United Nations Parliamentary Assembly* (UNPA) mag niet ontaarden in een machtsinstrument. Mensen moeten gestimuleerd worden om machthebbers, waaronder partijbonzen, te wantrouwen. Met mensen die er verkeerde ideeën op na houden moet de dialoog gezocht worden, bijvoorbeeld nationalisten, populistten: alleen de goede argumenten consequent blijven uitleggen. Zoek de wetenschappers op die uitgaan van mensen, in plaats van (politieke) systemen. Mensen hoeven niet 'sterk' te zijn: de kracht moet uitgaan van de kwetsbare, behoeftige en beperkte mens. Hij laat immers zien wat federaliseren doet. Laat merken dat je weet wat 'federaliseren' is. Oefen het in, heb het lief, heb het lef, leg het uit, maak het openbaar, schrijf erover. Zoek de contacten op met het onderwijs, eerder dan met de politiek. Kortom: er is genoeg te doen.

[1] Immanuel Kant, *Zum ewigen Frieden, Konigsbergen 1795. Kant probeert macht en recht te verbinden, in die zin dat de politici de morele plicht hebben ervoor te zorgen dat het recht niet politiek bepaald wordt en dus de wet overstijgt. Ook hier zien we een spagaat, een aporie.*

[2] Een schoolvoorbeeld is de groep gijzelaars te Sint--Michielsgestel (1942-1944) die met elkaar de afspraak maakten om na de oorlog een vernieuwde democratie zonder politieke partijen op te starten. Maar al in 1946 werden de vooroorlogse stellingen betrokken. Voor de meeste mensen was de oorlog geen les, maar slechts een ongeval.

[3] Fenna van den Burg e.a., *Vrede en oorlog. Nieuwe ontwikkelingen in de polemologie. Opstellen voor prof. mr. B.V.A. Röling, Groningen 1977.*



Oproep lidmaatschap werkgroep Ledenwerving en PR

Voorstel van Frank Brakel, lid van de WFBN, n.a.v. de Najaarsbijeenkomst op 11 november



Dat was een interessante bijeenkomst 11 november j.l., de Najaarsbijeenkomst van de WFBN te Utrecht. Het elan van vroeger was nog duidelijk voelbaar.

Er werd gerefereerd aan oude, roemruchte tijden toen de vereniging nog duizenden leden telde, de banden met de politiek nog innig waren en toen het bestuur van de WFBN wel eens werd uitgenodigd aan te zitten aan een diner van de Oranjes (ik zou me overigens als republikein geen raad weten met een dergelijke uitnodiging).

Ik begreep dat er pogingen waren gedaan de vereniging op te heffen, maar dat dit mislukte door toedoen van een erfenis, een legitieme reden lijkt me, maar toch niet iets om in het hier en nu echt warm voor te lopen.

Het feit dat ik lid ben geworden van de WFBN heeft daar in ieder geval niets mee te maken. Het gaat mij om het besef dat mondiale problemen, zoals verduurzaming van natuur en milieu, bevordering van welzijn, een rechtvaardige verdeling van welvaart, het veilig stellen van rechtszekerheid, het bevorderen van de democratie en het tegengaan van ongebreideld kapitalisme, alleen op mondiale schaal door toedoen van een wereldregering die op democratische wijze tot stand is gekomen, kunnen worden aangepakt en opgelost.

Het lijkt mij meer dan de moeite waard met een aantal gelijkgezinden een bijdrage te leveren aan dit ideaal. Dat aantal gelijkgezinden is thans wel een groot probleem, evenals hun leeftijdsopbouw. Met slechts 80 betalende leden en een gemiddelde leeftijd van boven de 65 jaar kan gevreesd worden voor het voortbestaan van de vereniging.

Net als veel andere verenigingen op sociaal en maatschappelijk terrein moet de WFBN vechten tegen de tijdgeest. De waarden van de Verlichting, het streven naar vrijheid

en gelijkheid, naar de ontplooiing van de individu en het waarborgen van zijn integriteit blijken verder weg dan ooit en worden zeker niet universeel gedragen.

Op dit moment is het nationalisme gekoppeld aan militarisme, grootheidswaan en nostalgie in grote delen van de wereld de heersende ideologie. Waar dit toe leidt zien we iedere dag in de krant.

Bij mij is daardoor het besef gegroeid dat hier iets tegen gedaan moet worden. Ik ben er van overtuigd dat in onze samenleving er duizenden mensen net zo over denken. Die hoeven alleen maar even over de streep getrokken te worden. Maar dan moet er wel iemand zijn die trekt. En iets wat voldoende aantrekkingskracht biedt.

Op dit moment spelen er naar mijn idee twee grote problemen voor de WFBN, te weten het ledental en de naamsbekendheid.

Mijn voorstel is voor het oppakken van beide problemen

1. een werkgroep Ledenwerving en
2. een werkgroep PR op te richten.

De werkgroepen moeten een duidelijke opdracht krijgen van de Algemene Vergadering en deze binnen een vastgestelde tijd afronden.

Ad 1. De werkgroep Ledenwerving

Vragen die de werkgroep Ledenwerving moet beantwoorden hebben allereerst te maken met identiteit:

- A. Wie zijn we?
- B. Wat willen we?
- C. Hoe gaan we dat bereiken?

En dan vragen die eerder praktisch van aard zijn:

- D. Welke middelen zijn daarvoor nodig?
- E. Hoeveel leden zijn daarvoor vereist?
- F. Hoe zorgen we er in de praktijk voor dat er voldoende toestroom van nieuwe leden komt?

Hierbij kan de kwaliteitscirkel van Deming een goed hulpmiddel zijn:

1. plannen
2. uitvoeren
3. evalueren
4. bijsturen

Het lijkt mij van belang dat we ons bij het werven van leden zowel richten op de korte als lange termijn. Een voorbeeld voor de korte termijn: hoe zorgen we er voor dat we de komende maand 20 nieuwe leden werven.

Is het een idee dat ieder lid de volgende vergadering een nieuw lid meeneemt, de volgende vergadering weer, etc.? Iedere vergadering verdubbelt dan het aantal leden, dus na vier vergaderingen hebben we $20 \times 2 \times 2 \times 2 = 320$ leden, en daarna gaat het heel snel (vrij naar het verhaal van rijstkorrel op het schaakbord van de Perzische koning).

Voor de langere termijn zou men kunnen denken aan een vriendenclub, zoals de voorzitter het op de bijeenkomst van 11 november het zo mooi uitdrukte, die niet langer weg te denken is uit het maatschappelijk discours over een betere wereld. Wij hebben een prachtige boodschap die gehoord mag worden.
Laten we dat dan ook doen.

Ad 2. De werkgroep PR

De werkgroep PR zal ondersteuning kunnen bieden aan de werkgroep Ledenwerving. Er is hierbij sprake van kruisbestuiving.

Mijn voorstel is dat de werkgroep een PR-plan maakt en dit de volgende vergadering aan de leden voorlegt. Naamsbekendheid staat centraal, het gebruik van internet is essentieel. Een vergadering zonder oproep aan de politiek komt niet meer voor. De WFBN timmert van nu af aan aan de weg. Alle oproepen, b.v. in de vorm van moties, worden aan geestverwante groepen ter mede ondertekening voorgelegd en in de openbaarheid gebracht d.m.v. een persbericht.

Daarnaast geven onze (bestuurs-)leden met regelmaat interviews af aan gerenommeerde kranten en bladen en zijn ze minstens 2x per jaar op de TV. De banden met geestverwante groepen, ook die in het buitenland, worden aangehaald.

Er wordt gezorgd voor voldoende achtergrondinformatie, op scholen worden voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd en workshops in buurthuizen.

Wat ik node gemist heb bij mijn aanmelding is een A-4tje met de belangrijkste kenmerken van onze vereniging, ook te gebruiken om buitenstaanders te enthousiasmeren, etc, etc. Ook dit past in een PR-plan.

Dit zijn maar wat losse gedachten die ik gaarne inlever voor betere ideeën.

Is uw belangstelling gewekt en wilt u een bijdrage leveren de doelstellingen van de werkgroepen te realiseren, geeft u dan op voor een of beide werkgroepen. U kunt zich aanmelden bij het secretariaat van de WFBN.

(tot zover de berichtgeving n.a.v. de Najaarsbijeenkomst van 11 november 2017)

Zeventig, geen leeftijd om het rustig aan te doen!

Ben Cornelissen, lid WFBN



Zolang de WFBN bestaat, is er nooit aanleiding geweest om het rustig aan te doen. Altijd al is er iets dat de gemoeieren bezighoudt. Nee. We willen wel zonder problemen de wereld bezien, maar vrede is er niet gekomen. Ook niet wanneer de Tweede Wereldoorlog eindigt. Duitsland verslagen. Japan maanden later eveneens op de knieën. Nederland raakt de koloniën kwijt. Net als andere buurlanden trouwens als België, Frankrijk, Groot-Brittannië.

West en Oost gaan zich opnieuw uitvinden. Over en weer wordt bedreigd. Bondgenootschappen, Koreaanse Oorlog, nationalisme, communisme. Grondwet gewijzigd en jonge mannen, in de wereldoorlog nog ondergedoken, gaan openlijk ten strijde om koningin en vaderland te verdedigen. Waar eigenlijk? Nou in het verre oosten. Weer worden vele duizenden over de kling gejaagd.

Nu, ruim zeventig jaar later gaan er steeds meer stemmen op, die vaststellen, dat die overijverige kloeke Nederlanders toen grote fouten hebben gemaakt, misdaden hebben begaan. Beter laat dan nooit komt dat inzicht dan toch. Maar wanneer het gebeurt, doe je mee. Je wilt geen lafaard zijn. Bovendien: wie wil graag alsnog de cel in? Gewetensbezwaren worden nog niet erkend.

Er komen wel vredesbewegingen. Of ze zijn er al. Pax Christi, Kerk en Vrede, Vrouwen voor Vrede, Humanistisch Vredesberaad. Volkenbond wordt Verenigde Naties. Wereldfederalisten gaan zich bundelen. Op 1 maart 1948 krijgt Nederland een eigen afdeling. KLM-vlieger en gezagvoerder Adriaan Viruly sluit zich aan en blijkt een goede pr-man, houdt net als pastoor en dominee overal in ons land redevoeringen. De WFBN telt duizenden leden. Overal worden afdelingen opgericht. Koningin Juliana is een graag geziene gast.

Maar of het dan wel goed gaat, staat nog te bezien. Wanneer Mao Tse-toeng en zijn troepen in 1949 Tsjang Kai-sjek's nationalisten verslaat, stelt de WFBN dat de zetel in de Veiligheidsraad van de nationalisten *de facto*

aan de communisten van China toekomt. Als de Telegraaf vervolgens de WFBN beschuldigt van sympathie met de communisten, bedanken een paar duizend leden.

Ook onderling gekrakeel over de te volgen weg doet de WFBN geen goed. Wat is eigenlijk de doelstelling? Streeft men naar een wereldregering, komt er een wereldparlement? Waarom ben ik er zelf graag bij gekomen? Uiteindelijk willen wij dat in alle landen de rechten van de inwoners worden beschermd en gehandhaafd. Hoe doen we dat, zolang culturen verschillen, de eigen zeden en gewoonten hebben? Waarom bijvoorbeeld is het mogelijk dat er dictators zijn? Dat politici de mensen naar hun hand kunnen zetten?

Het zijn vragen die zijn op te lossen. Waar een wil is, is een weg. Democratiseer eerst die Verenigde Naties en Veiligheidsraad. Bestrijd de honger en armoede. Zorg dat elke nieuwe wereldburger goed onderwijs krijgt. Bouw de wapenindustrie af. Iedere burger heeft recht op een goed bestaan, op een eigen mening en mag niet ten ondergaan door willekeur, door godsdienststrijd. Man en vrouw moeten gelijkwaardig behandeld en beloond worden. Kinderen hebben ook recht op een goed leven, zoals ook met dieren goed moet worden omgegaan.

Werldfederalisme actueler dan ooit

Kinderen in de kou? Dat Nooit!

Ook door Ben Cornelissen

Ik ben gek, een beetje maar. Dus niet verder vertellen. Niet iedereen weet dat immers al.

En ik maak me druk. Er gaat straks een brief op de post van mij aan Mark van de regering en aan Lilian in het parlement. Van mij moeten ze er gezamenlijk tegen aan. Zigeunerkinderen worden op diefstal en inbraak uitgestuurd omdat er geen eten is voor de Sinti- en Romagezinnen.

Ze zijn de enigen niet die verwaarloosd worden. Misschien hebben ze wel een dak boven het hoofd maar dat weet ik niet. Wel, dat Leger des Heils en *Defence for Children* aan de bel trekken, op de televisie komen. Dat kranten er over schrijven. Inmiddels zijn er duizenden gezinnen die in ons land onder de armoedegrens leven. Vaders weg, moeders radeloos.

Binnenlandse politiek hoort niet in Eén Wereld. Maar het is ook een wereldprobleem. Oorlogen worden uitgevochten. Mensen gaan op de loop met hun spaarzame bezittingen. Ze komen in kampen terecht en worden daar zo goed en zo kwaad als het maar kan, verzorgd. Ik lees in mijn krant, dat als er Nederlands geld tegenaan moet, dat het dan daar moet gebeuren. Wij moeten ze niet hier in eigen land hebben.

Hoezo geen buitenlanders in Nederland. Hier in Wageningen kom je ze op de fiets tegen. Ze komen ook bij mij uit de straat. Isaak uit Eritrea, Xuan Huong uit Vietnam. Getrouwd met Nederlanders. Twee families komen uit Colombia, één uit Uruguay. Ik kom een leuke jonge vrouw tegen in de Hema. "Gaat u maar voor." Sorry I don't speak Dutch." Where do you come from?" Spain!"
Buenas Días.

Het barst ook van de Chinezen, maar helaas zover ben ik nog niet. Mijn echtgenote is met Arabisch bezig. Ze is wel nog geen tachtiger als ik, maar het is altijd gemakkelijk als je je talen kent.

Esperanto dan maar? Rob, er is nog werk aan de winkel.

UNESCO en Esperanto

Rob Moerbeek, lid WFBN



Officiële betrekkingen met de Wereld-Esperanto-Vereniging UEA heeft de UNESCO al sinds de Algemene Vergadering van UNESCO in Montevideo (in december 1954) een resolutie aannam, waarin o.a. de gelijkheid in doelstellingen is erkend: vrede bevorderen door cultuur.

Bij de afsluiting van het door de UNESCO gesteunde Zamenhofjaar, het honderdste sinds het overlijden van de *iniciatoro* van de Internationale taal, waren vertegenwoordigers aanwezig van drie Esperanto-organisaties (UEA, Jongeren en Leraren), van NGO's en tevens medewerkers van UNESCO. Velen waren geworven op deze 39ste Conferentie van begin november 2017.

Vooraf Rakoena Maertens, Comitélid van de jongerenorganisatie TEJO, maakte met zijn toespraak grote indruk. Het onderwerp "communicatie" gaf hem de gelegenheid uiteen te zetten dat juist Esperanto gelijkheid van rechten op taalgebied bereikt. (Zo komen vertegenwoordigers van Arabischtalige landen nauwelijks aan het woord op de Algemene en andere vergaderingen). Zowel UEA als de UNESCO pleiten voor behoud van culturele en taalverscheidenheid. Maar ook in ontmoetingen tot in de late uurtjes met vertegenwoordigers van NGO's - incl. het overkoepelende NGO-comité - en vooral die van jongerenorganisaties, had hij veel begrip gevonden. Zo kwam zelfs het idee op dat Esperanto op den duur de zevende werktal van de UNESCO zou worden! Ook voor onze jonge Belg een nieuw perspectief.

Bij de plechtigheid van 11 december 2017 speelde de uitgave van de Esperanto-versie van de UNESCO-Koerier een belangrijke rol. Trezoro Huang Yinbao was ervoor overgekomen uit China. Hij had zelf alle rechten voor de uitgave verkregen en is nu de vertalingen aan het verzamelen voor het vierde nummer van 2017. Dat de taalkundige correcties goed worden verwerkt, heb ik kunnen vaststellen. Maar vooral de inhoud is voor ons van belang.

Het tweede nummer behandelt de positie van journalisten. Het eerste nummer wordt bijv. in Korea gebruikt voor een Esperanto-cursus waarbij over de inhoud gediscussieerd wordt, zodat de ideeën van de UNESCO verbreed worden. Hopelijk kunnen we in Nederland hetzelfde bereiken.

2018 brengt het Jaar van de Esperanto-Cultuur

In de UNESCO-serie Oost-West zijn zowel de *Ingenieuze Ridder Don Quichote* als *De Luziden* verschenen, respectievelijk van de Spanjaard Cervantes en de Portugees Camões, beide in majestueuze vertaling van Fernando de Diego en Leopold H. Knoedt (Braziliaan).

Terwijl in 2017 de *Bloemlezing van Koreaanse Novellen* uitblonk, staan nu de *Bloemlezing van Portugese Verhalen*, de *Andaluzische Bloemlezing* en het *Asturische Boeket* op het programma. Dat moet voldoen aan de Congressen van Leraren in Madrid en het 103de Wereldcongres in Lissabon.

Voor het Congres van Arbeiders-Esperantisten in Kragujevac heeft de *Servische Bloemlezing* vooral de vele oorlogen als onderwerp.

Eerlijk gezegd zijn ook onze literatuur en geschiedschrijving niet wars van heldenverering. De letteren dienden voor het samensmeden van de natie door nationale trots. Er is nog een lange weg te gaan om een vreedzame wereld te bereiken. *Gisteren heb ik van vrede gedroomd* is de titel van een van de meesterwerken uit de Vietnamese literatuur, zeker te waarderen vanwege de motivatie de natie te bevrijden die de opofferende heldin beheerste. (in 2012 verschenen in Vietnam)

Laten we niet vergeten dat literatuur aan de komende generatie op school wordt voorgeschoteld.

Hoe dan toch vrede opbouwen?

In Busan en Seoul heb ik een passage uit *De kleine Johannes* van Frederik van Eeden voorgelegd. In de lachspiegel van de microwereld vraagt het kleintje een bedaagde kikker waarom voorbereidingen voor een oorlog worden getroffen.

Het antwoord luidt: "Wij zijn de vredesmieren en we moeten de oorlogsmieren wel uitdelgen". Zulke leesstof is gemakkelijk en stemt tegelijkertijd tot nadenken.

Esperanto-vertaling

UNESKO kaj Esperanto

Oficialajn rilatojn kun Universala Esperanto-Asocio (UEA) Unesko havas jam ekde la Rezolucio de la Ĝenerala Asembleo de decembro 1954, en kiu estis agnoskita la egaleco de celoj: progresigi pacon per kulturo.

Ĉe la fermo de la Zamenhofa Jaro, apogita de Unesko, ĉeestis reprezentantoj de tri Esperanto-organizajhoj (UEA, Junuloj kaj Instruistoj), de NRO-j kaj kunlaborantoj de Unesko. Multaj estis varbitaj en la 39-a Konferenco komence de novembro, kie precipe Rakoen Maertens, Komitatano de TEJO, la junulara organizaĵo, faris grandan impreson per sia alparolo. La temo Komunikado

donis al li okazon klarigi ke ĝuste Esperanto atingas egalajn rajtojn sur lingva tereno. (Ekzemple reprezentantoj de arablingvaj landoj apenaŭ sukcesas paroli en Asembleoj kaj aliaj kunvenoj.) Kaj UEA kaj Unesko pledas por konservi kulturen kaj lingvan diversecon. Sed ankaŭ en malfruhoraj renkontiĝoj kun NRO-estroj, anoj de la NRO-Liga Komitato kaj precipe estroj de junularaj organizaĵoj li trovis multan komprenon, tiel ke eĉ aperis la ideo, ke en la daŭro Esperanto fariĝu la sepa laborlingvo de Unesko! Nova perspektivo ankaŭ por nia juna belgo.

Ĉe la koncerna solenaĵo la 11-an de decembro grave rolis la eldono de la Esperanto-versio de la Unesko-Kuriero: tiucele Trezoro Huang Yinbao venis el Ĉinio. Li mem akiris ĉiujn rajtojn por la eldono kaj nun estas kolektanta la tradukojn por la kvara numero de 2017. Mi povis konstati ke la lingvaj korektoj estas zorge plenumitaj. Sed ĉefe gravas por ni la enhavo: la dua numero traktas la pozicion de ĵurnalistoj. La unua numero estas uzata interalie en Esperanto-kurso en Koreio. Tie oni diskutas pri la enhavo, tiel ke la ideoj de Unesko disvastiĝas. Esperinde ankaŭ ni en Nederlandon atingos.

2018 alportos la Jaron de la Esperanto-Kulturo. En la Unesko-serio Oriento-Okcidento aperis kaj "La Inĝenia Hidalgo Don Quichote de la Mancha" kaj "La Luzidoj", respektive de la hispano Cervantes kaj la portugalo Camões en majestaj tradukoj de Fernando de Diego kaj Leopold H. Knoedt (Brazilo).

Se en 2017 elstaris la "Antologio de Koreaj Noveloj", ĉi-jare enprogramiĝis la "Antologio de Portugalaj rakontoj" kaj la "Andaluzia Antologio" kaj "Asturia Bukedo". Tio por kontentigi la kongreson de instruistoj en Madrido kaj la 103-an Universalan Kongreson de Esperanto en Lisbono. Por la laborista kongreso en Kragujevac la "Serba Antologio" temas ĉefe pri la multaj militoj.

Sed ankaŭ niaj literaturo kaj historiografio ne evitas herogloradon: Literaturo servis por kunfandi la nacion per nacia fiero. Longa vojo atendas nin por atingi paceman mondon. "Hieraŭ mi sonĝis pri paco" tamen estas aprezinda pro la naciliberiga elano de la sinoferema heroino. (aperis en 2012 en Vjetnamio)

Ni ne forgesu ke literaturon oni prezentas al la venanta generacio, lerneje. Kiel do ni povas konstrui pacon?

En Biusano kaj Seulo mi prezentis fragmenton el "La malgranda Johano" de Frederik van Eeden. En la ridspegulo de la mikromondo la etulo demandas maljunan formikon kial oni preparas militon. La respondo: "Ni estas la pac-formikoj kaj ni ne povas ne ekstermi la militformikojn."

Tia legaĵo kaj amuzas kaj pripensigas...

Na Parijs: hoogste CO2-gehalte sinds miljoenen jaren

Jan Willem van Leenhoff, lid WFBN



Het door 195 landen ondertekend Akkoord van Parijs moet de opwarming van de Aarde tot twee procent beperken. Van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen komt negen procent uit de Europese Unie. Om 'Parijs' te halen moet de EU de CO2-uitstoot jaarlijks met twaalf procent verminderen.

Mooie afspraken, maar in werkelijkheid gaat de CO2-uitstoot nog niet eens met één procent per jaar omlaag. De EU stelt zich ten doel om in 2030 de uitstoot met 40 procent te verminderen, dit ten opzichte van 1990. Dat doel is te laag om de twee procent van Parijs te halen, maar zelfs dit lage doel wordt niet bereikt. Het Akkoord van Parijs met zijn gratis emissierechten voor grote bedrijven houdt de opwarming niet tegen.

In 2015 was de concentratie CO2 400,0 deeltjes per miljoen. In 2016 steeg die tot 403,3. Dat is de hoogste concentratie in drie tot vijf miljoen jaar. Vijf miljoen jaar geleden was Groenland helemaal groen en stond het water van de wereldzeeën tien tot twintig meter hoger dan nu. Omdat 'natuurrampen' zoals tyfoons, bosbranden en overstromingen steeds meer schade aanrichten en steeds vaker voorkomen, willen steeds meer mensen drastische veranderingen. De Nederlandse regering zet hoog in, met als doel de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen met 49%. Maar met de maatregelen van deze regering wordt amper de helft van die 49% gehaald. En 18% van die 49% bestaat uit afvang en opslag van CO2. Dat is het verstoppen van CO2 in plaats van het verminderen.

In het rijtje van landen met het hoogste percentage hernieuwbare energie bungelt Nederland onderaan – met 5,9 procent in 2016. Voor de bedrijven regelt de regering de CO2-afvang en -opslag van de gehele industrie tussen Rotterdam en de Noordzee. Ze mogen dus CO2 blijven

produceren, in plaats van zo snel mogelijk om te schakelen op het gebruik van duurzaam opgewekte energie.

Grote bedrijven die veel energie gebruiken betalen juist veel minder energielasting. Dit heeft de Nederlandse staat zo geregeld met als excuus 'de concurrentiepositie'. Volgens het Planbureau voor de Leefomgeving wordt over 55% van het totale energieverbruik helemaal geen belasting betaald. Het bureau heeft berekend dat de bedrijven jaarlijks voor 7 miljard euro milieuschade veroorzaken met activiteiten waarover zij geen energielasting betalen. Daarentegen moeten de mensen die hun producten kopen daarover vaak extra milieubelasting betalen.

Regering en grote concerns verhinderen een schone toekomst. Daarom is het nodig dat wereldburgers zich verenigen in een zelfstandige, brede en internationale milieubeweging.

Esperanto-vertaling

Post Parizo: plej alta CO2-titro ekde milionoj da jaroj

La Pariza Interkonsento, subskribita de 195 landoj, devas limigi la varmigon de la Tero ĝis du procentoj. El la tutmonda eligo de varmejaj gasoj naŭ procentoj venas el Eŭropa Unio. Por atingi la Parizan nivelon EU devas malpliigi la CO2-eligon ĉiujare je dek du procentoj. Belaj interkonsentoj, sed la CO2-eligo efektive malsupreniras ankoraŭ eĉ ne je unu procento ĉiujare. Kaj EU celigas malpliigi la eligon en 2030 je 40 procentoj, ĉi tio rilate al 1990. Tiu celo estas tro malalta por atingi la du procentoj de 'Parizo', sed eĉ ĉi tiu malalta celo ne estas atingata. La Pariza Interkonsento kun siaj senkostaj eligorajtoj por grandaj entreprenoj ne haltigas la varmigon.

En 2015 la CO2-koncentriĝo estis 400,0 partikloj el miliono. En 2016 tiu plialtiĝis ĝis 403,3. Tio estas la plej alta koncentriĝo en tri ĝis kvin milionoj da jaroj. Antaŭ kvin milionoj da jaroj Gronlando estis tute verda kaj la akvo de mondomaroj staris 10 - 20 metrojn pli alte ol nun. Pro tio ke 'naturkatastrofoj' kiel tajfunoj, arbarfajroj kaj inundoj kaŭzas pli kaj pli da damaĝo kaj okazas pli kaj pli ofte, pli kaj pli da homoj volas drastajn ŝanĝojn. La nederlanda registaro alte aspiras, kun kiel celo la malpliigo de la eligo de varmejaj gasoj je 49%. Sed per la rimedoj de ĉi tiu registaro apenaŭ la duono de tiu 49% estas atingota. Kaj 18% el tiuj 49% aranĝas la kaptadon kaj deponadon de CO2. Tio estas kaŝado de CO2 anstataŭ malpliigo.

En la vico de landoj kun la plej alta elcento renovebla energio Nederlando svingpendas malsupre – kun 5,9 procentoj en 2016. Por la entreprenoj la registaro aranĝas la CO2-kaptado kaj -deponado de la tuta industrio inter Roterdamo kaj la Norda Maro. Ili rajtas do produktadi CO2-on, anstataŭ kiel eble plej rapide adapti sin al la uzo de daŭripove produktata energio.

Entreprenejoj uzantaj multe da energio pagas ĝuste malpli da energio-imposto. Tion la nederlanda ŝtato tiel aranĝis kun kiel pardonpeto 'la konkurenco-pozicio'. Laŭ la Planburoo por la Vi-

vmedio pri 55% el la tuta energio-uzo oni tute ne pagas imposton. La buroo kalkulis ke entreprenoj ĉiujare kaŭzas je 7 miliardoj da eŭroj vivmedian damaĝon per aktivaĵoj pri kiuj ili pagas neniun energio-imposton. Kontraŭe la homoj kiuj aĉetas iliajn produktojn, devas pagi pri tio ofte plian vivmedian imposton.

La registaro kaj entreprenegoj malhelpas puran estonton. Tial necesas ke mondĉivitanoj unuiĝu en memstara, vasta kaj internacia vivmedia movado.

Door leden gesignaleerde boeken

Ter overdenking

Gelezen door Johanna Steijlen: Rob Gruben, De etherwereld en haar krachten (Bokhoven 2014), ISBN 978-90-73310-89-6, 182 bladzijden



Naast de vervuiling van onze Aarde met allerlei waarneembare schadelijke stoffen bestaan er ook veel subtielere vormen van vervuiling. Deze treffen we aan in het bovengelige deel van onze levende Aarde, zijnde de atmosfeer ofwel de Aarde-ether. Ook het atmosferisch, etherische lichaam van Moeder Aarde wordt door de mens aanzienlijk vervuild.

Draadloos communicatieverkeer

Hoe wordt die vervuiling van de Aarde-ether tot stand gebracht? Wat is het dat onze Aardse atmosfeer uit haar natuurlijk evenwicht brengt?

Dat is het in enorm tempo toenemende gebruik van al-

lerlei draadloze communicatiemiddelen. Zoals het gebruik van satellieten, zendmasten, mobiele telefoons en alle andere denkbare zaken die in fracties van een seconde informatie kunnen overbrengen naar de andere zijde van de Aarde, of zelfs de ruimte in.

Het zijn de draadloze communicatiedragers die het etherlichaam van Moeder Aarde vervuilen met een geweldig elektromagnetisch net. Het is werkelijk zo dat de explosieve toename van draadloos communicatieverkeer de elektromagnetische omgeving van de Aardse atmosfeer volledig is gaan beheersen. Wanneer al deze elektromagnetische straling zichtbaar zou zijn, dan zou de mens kunnen vaststellen dat deze straling als een onontwarbaar net onze Aardse atmosfeer welhaast afsluit voor de kosmische invloeden die gericht zijn op onze leefwereld. En de huidige menselijke ontwikkeling tendeeft er naar dit elektromagnetisch net alleen nog maar dichter te maken.

Gedachten

Er bestaat echter een nog veel fijnere onstoffelijke vorm van vervuiling. Die wordt veroorzaakt doordat de mens de vrijheid heeft te denken wat hij of zij wil. Een serieus verkeerde gedachte gaat een eigen leven leiden en kan mede daardoor eveneens vervuiling van het – boven het atmosferisch etherisch gebied gelegen astraal gebied van de Aarde – teweeg brengen. In dit astraallichaam / veld van de Aarde nemen alle menselijke niet ter zake doende gedachten en ongecontroleerde emoties een vorm aan waardoor de astrale Aarde atmosfeer ernstig vervuild wordt.

Daardoor is het volkomen gerechtvaardigd te stellen dat het uiteindelijk het menselijk Ik is dat verantwoordelijk is voor de vervuiling van de verschillende lichamen van Moeder Aarde en dat heeft consequenties voor al het leven op Aarde.

Naomi Klein en haar missie

Gelezen door Frans Vermeulen, secretaris WFBN



Nederlandstalig, 336 pagina's, ISBN 9789044539301, september 2017

In Trouw van zaterdag 25 november 2017 interviewt Co Welgraven de Canadese activiste en journaliste Naomi Klein over haar boek 'Nee is niet genoeg', gericht tegen Trump's shockpolitiek.

Zij betoogt daarin dat we er rekening mee moeten houden dat Trump nog vele jaren in het Witte Huis zal blijven ronddarren.

"Het angstaanjagendste vind ik dat Trump in z'n eentje een nucleaire aanval kan bevelen. Op de meeste andere terreinen is er een systeem van checks and balances". "Hij is een racist, dat geloof ik echt. En ook een seksist trouwens. En een leugenaar, z'n hele leven staat bol van de leugens."

Zij is ervan overtuigd dat de beste manier om Trump te bestrijden niet bestaat in een rechtstreekse aanval. Trump moet weg, maar dat is niet mijn doel, zegt ze. De Amerikaanse kiezer is veel belangrijker dan de president. De VS zijn in een dieptepunt beland nu blijkt dat de kiezers geen flauw benul hebben van de man die ze in het zadel hebben geholpen.

Hoe is het mogelijk dat een democratie zo kan ontsporen? In een tijd dat de moderne media de wereld hebben veroverd en iedereen de kans heeft om zich te informeren zien we precies het omgekeerde, namelijk dat het nepnieuws en de leugens de wereld beheersen. De digitale wereld leek een kans voor open doel. Helaas is het tot nu toe letterlijk - qua tekst en uitleg - uitgelopen op een chaos. Maar dat ligt natuurlijk niet aan de gebruikers van

de i-Phones en i-Pads. Nee, er is iets misgegaan bij de introductie van de moderne media. Ze zijn bij ons binnen gekomen als producten op de markt, in plaats van als instrumenten voor een proces met ethische implicaties. We gaan schaamteloos immoreel om met dit middel. Dan is het niet gek dat de Amerikaanse kiezer het zicht op de werkelijkheid is kwijtgeraakt en het slachtoffer is van leugens die hem in alle toonaarden om de oren zoemen. Voor eenieder en dus zeker voor een federalist is dit een leerpunt. Nu eenmaal de 'geest uit de fles' is zullen we des te meer moeten beseffen dat onze taak ligt bij de mens, niet bij de instituties, al zijn die nóg zo belangrijk.

WAT OP HET SPEL STAAT

Boekbespreking door Piet Visser, lid WFBN

Auteur: Philipp Blom,

Uitgever: De Bezige Bij, vertaling W. Hansen

Nederlandstalig, 224 pagina's, ISBN 9789023465980, oktober 2017



Philipp Blom beschrijft in dit boek uitgebreid de deplorabele toestand waarin de westerse wereld zich blijkt te bevinden als gevolg van klimaatverandering en het vastgelopen businessmodel.

Klimaatcrisis als gevolg van de honger naar grondstoffen, aangewakkerd door een op groei en winst gerichte economie die steeds meer producten op de markt moet brengen en de consumptie moet blijven aanjagen. Alles moet daarvoor wijken.

Een businessmodel dat sinds vierhonderd jaar is gebaseerd op uitbuiting (uitputting) van de Aarde, uitbuiting van de mens (slavernij, arbeidsdwang, kinderarbeid etc.), uitbuiting van ecosystemen (dier- en plantenleven) waarvan de mensheid afhankelijk is.

Als historicus vergelijkt hij de huidige periode met eerdere ingrijpende veranderingen zoals onder andere na de Franse revolutie, die leidde tot de Verlichting (ratio, natievorming, industrialisatie, neoliberalisme..). Zoals ook

na de periode van Weimar (als gevolg van de crisis van 1929) die de Europese beschaving met het fascisme terugwierp tot op een bedenkelijk laag niveau.

Ons huidig leefniveau dwingt tot doorgaan met het hanteren van de groei van het BBP als maatstaf der dingen. Maar doorgaan 'as usual' zal leiden tot ondergang van ons samenlevingsmodel. We gaan immers steeds meer roepen om afscherming tegen 'vreemde invloeden'... een gevoel van superioriteit is daar niet vreemd aan! Dat gaat echter ten koste van de innerlijke beschaving die we onszelf toerekenden...

Blom vreest dat we al te ver zijn gegaan op een hellend vlak.

Grote veranderingen bleken zich echter steeds in korte tijd te kunnen voltrekken. Hij noemt wel technische mogelijkheden en de beweging van onderop, maar twijfelt aan de tijdige coördinatie van kansen. Zijn laatste zin: "Wat op het spel staat? Alles".

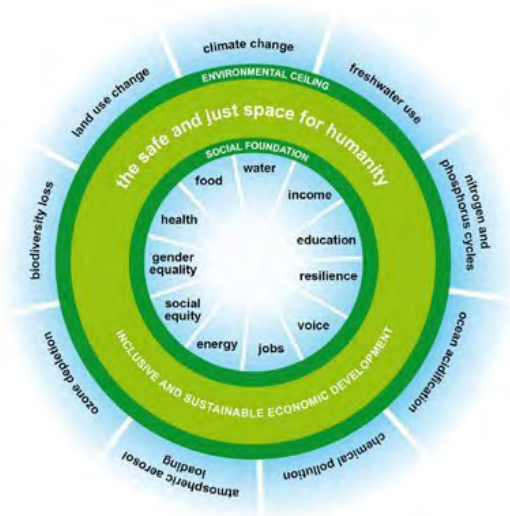
Jammer dat Blom zich beperkt tot de westerse cultuur en kansen.

Het moet toch mogelijk zijn ons denken, onze oordelen en waarden, onze vanzelfsprekendheden te toetsen aan die van andere culturen en samenlevingen, die vaak wel levensvatbaar zijn? Misschien is het wachten die op erkenning van gelijkwaardigheid.

Is het toeval dat Gandhi, Mandela en Luther King uit die 'andere wereld' kwamen?

Een kader voor een nieuwe, mensgerichte economie schetst Kate Raworth in haar boek 'Donut Economie'.

Een verademing!



PvdD haalt Kate Raworth naar Tweede Kamer

Op uitnodiging van de Partij voor de Dieren komt econoom Kate Raworth, schrijfster van de wereldwijde bestseller *Doughnut Economics*, naar de Tweede Kamer.

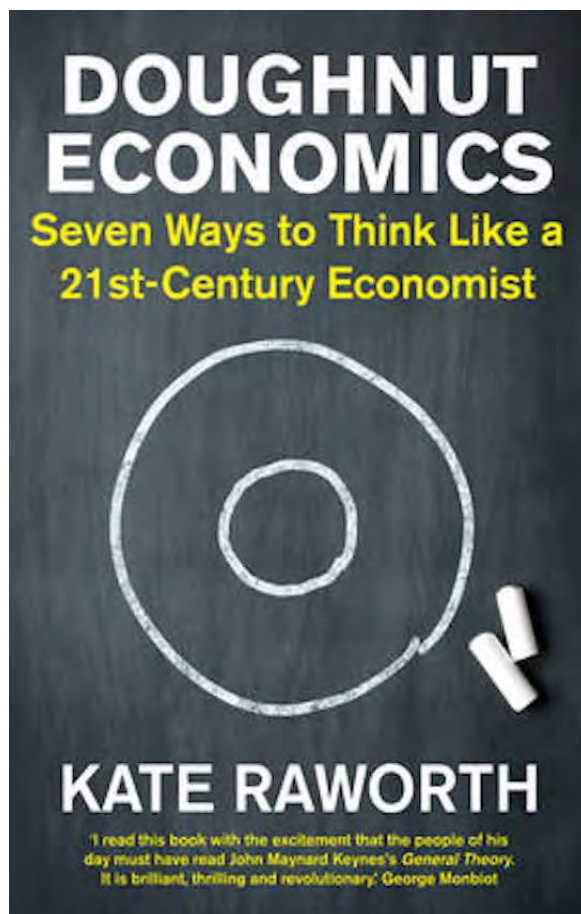
Raworth zal op 18 juni tijdens een vergadering met Kamerleden uiteenzetten waarom de huidige economie achterhaald is en het tijd is voor een krachtig Plan B.

"Vandaag de dag hebben we een economie die moet groeien, ongeacht of we er beter van worden: wat we nodig hebben is een economie waar we beter van worden, ongeacht of die groeit." - Kate Raworth

Marianne Thieme: "Het is van groot belang dat de Tweede Kamer na gaat denken over alternatieven voor ons huidige economische systeem. Kate Raworth pleit in haar boek voor een planeetbrede visie op de economie, waarin de ecologische grenzen van onze Aarde worden gerespecteerd en een samenleving mogelijk is met zorg voor de kwetsbaarsten. Ik weet zeker dat zij de Kamer op een geweldige manier kan inspireren tot het maken van andere keuzes."

De toespraak van Kate Raworth zal live te volgen zijn via www.tweedekamer.nl.

Het boek *Doughnut Economics* is ook verkrijgbaar in het Nederlands onder de titel *Donuteconomie*.



De kanarie in de kolenmijn

Gelezen door Johanna Steijlen

Een spectaculair eigentijdse uitgave - samen geschreven in één boek - door Marianne Thieme en Ewald Engelen. Uitgegeven in 2016 (www.uitgeverijprometheus.nl)

Ewald Engelen en Marianne Thieme pleiten voor een radicale koerswijziging. Engelen vanuit economisch perspectief, Thieme vanuit ecologisch oogpunt.

Beiden waarschuwen tegen de onhoudbaarheid van de huidige politieke en financiële keuzes. Als een kanarie in de kolenmijn signaleren zij gevaren die onze toekomst bedreigen. Dat het fossiele denken gedurende lange tijd zo'n beetje alle verzamelde reserves aan fossiele brandstoffen erdoor heeft gejaagd. Dat honger niet het gevolg is van te weinig voedselproductie, maar dat het vooral gaat over voedselverdeling en verspilling. Dat de strijd om water er niet een is van de verre toekomst. De meeste politici en wetenschappers kiezen voor marginale veranderingen binnen de status quo waarbinnen we ons richten op meer economische groei en meer vrijhandel.

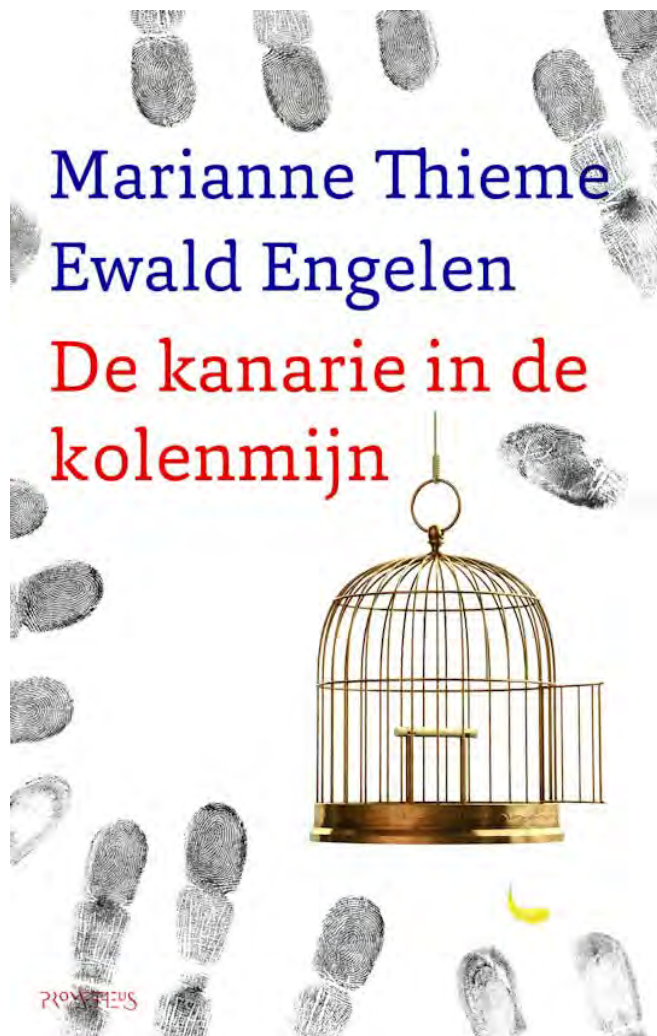
Samen komen de auteurs tot een gemeenschappelijke conclusie: het financiële systeem en het politieke stelsel zijn volledig vermolmd. Plan B is onontkoombaar.

Marianne Thieme: "In vijf hoofdstukken schets ik wat er in mijn ogen mis is met de huidige inrichting van onze economie en hoe dat ons politieke stelsel heeft ondermijnd en onze leefomgeving in de ruimste zin van het woord schaadt."

Hoofdstuk 1 beschrijft de ziekte van de schaalvergroting. Gesteund door de economische ideologie van de schaalvoordelen heeft de politiek bedrijven toestemming gegeven uit te groeien tot netwerkorganisaties van monsterlijke proporties die een karikatuur hebben gemaakt van staat, burger en democratie.

Hoofdstuk 2 borduurt op dit thema voort en laat zien hoe het mondiale karakter van hedendaagse grootbedrijven geleid heeft tot een forse machtsverschuiving binnen productieketens van producenten naar handelaren en hoe dat via de illusie van keuzevrijheid aan het zicht wordt onttrokken. Kort gezegd: de boer is de klos, terwijl het voedingsconcern zich alleen nog maar bekommert om aandeelhouderswaarde op kwartaalbasis.

In hoofdstuk 3 verruilt de wereld van de reële economie voor die van de financiële en laat zien hoe de ontwikkelingen beschreven in de eerste twee hoofdstukken wereldwijd hebben geleid tot een onvoorstelbare schuldengroei, eerst vooral staatsschuld, daarna private schulden en sinds 2008 ook schuld die is gefinancierd door centrale banken.



Hoofdstuk 4 schetst hoe door schaalvergroting, grenzeloosheid en financialisering politiek, instellingen en bedrijfsleven langzaam het zicht zijn verloren op hun bestaansredenen en in plaats daarvan platte, kortzichtige maatstaven van waarden zijn gaan najagen. Waar ooit klanttevredenheid, vakmanschap, goede zorg, goed onderwijs en het publiek belang vooropstonden, draait het nu allemaal om beurskoersen, bonussen, peilingen en focusgroepen.

In hoofdstuk 5 laat Marianne Thieme lezen wat dit met ons politiek systeem heeft gedaan. Democratie is gebaseerd op het principe van politieke gelijkwaardigheid: iedere burger heeft precies evenveel inspraak in politieke besluiten. De enorme machtsconcentratie die zich de afgelopen twee eeuwen in het economische domein heeft voorgedaan, heeft echter geleid tot een politieke situatie waarin dat principe met voeten wordt getreden. Zowel in Den Haag als in Brussel en Washington heeft het grootbedrijf veel meer in de melk te brokkelen dan de gemiddelde burger.

Ewald Engelen vervolgt: "Wie groei, marktwerking, gelijkheid, democratie, vrijheid, ondernemerschap en uitkeringen belangrijker vindt dan het ecologische draagvermogen van onze planeet heeft iets niet begrepen. Al die andere politieke doelen, hoe belangrijk ook, vooronderstellen namelijk een vitaal ecologisch systeem. Zonder schone lucht, bossen, soortenrijkdom, drinkwater en eerlijk voedsel is leven op aarde simpelweg onmogelijk.

Dieren en milieu hebben natuurlijk een eigen intrinsieke waarde uit hoofde waarvan wij de plicht hebben om zorgzaam en liefdevol met hen om te gaan.

Maar dieren zijn als kwetsbaarsten op deze aardkloot ook de spreekwoordelijke kanarie waaraan de (lucht) kwaliteit van onze planeet kan worden afgelezen. Vrij naar Heinrich Heine: Daar waar het dier lijdt, is het lijden van de mens niet ver weg. Dat bedoelen we met de titel van ons boek: als het met de flora en fauna slecht gaat, kan het met ons niet goed gaan – alles staat met alles in verbinding."

Wat zijn de reacties van bekende Nederlanders op de inhoud van dit boek:

"Scherpe analyse van ons economisch en maatschappelijk bestel dat aan het einde van zijn levenscyclus is gekomen. Een must read voor iedereen die denkt dat we er met het oplappen van het oude model wel komen."

Prof. dr. Herman Wijffels

"Van dit boek als dit word ik optimistisch. Het kan dus wel: politiek bedrijven met intellectuele verdieping."

Prof. Dr. Paul Cliteur

"Onze (wereld-)cultuur heeft toekomst als de cultuur-machten van wetenschap, techniek en economie ingezet worden om het leven van planten, dieren, mensen en samenlevingen te beschermen en te dienen, in plaats van te bedreigen, en als de levensstijl van mensen meer op welzijn dan op welvaart is gericht. Dit boek kan aan de bezinning op dit perspectief bijdragen!"

Em. Prof .dr. ir. Egbert Schuurman.

"De betekenis van het boek van Marianne Thieme en Ewald Engelen schuilt in het aan de orde stellen van fundamentele vraagstukken, die het bestaan en het overleven van mens, dier, natuur, cultuur en leefklimaat beroeren. Uiteindelijk zijn het de publieke opinie, individuele dwarsliggers en de politiek die aan de wieg staan van een grootscheepse en ingrijpende verandering van beleid. Daarom verdient het aanbeveling kennis te nemen van het economische en ecologische instrumentarium dat de bevlogen auteurs aanreiken om de status quo die de huidige politieke discussie zowel ten onzent als elders kenmerkt, te doorbreken. Het gaat om afstand nemen

van kwantitatieve, monetaire economische groei ten gunste van een kwalitatief hoogwaardige economische ontwikkeling die de welvaart in ruime zin bewerkstelligd. In het belang van de immateriële waarden zoals leefbaarheid, duurzaamheid, behoud van natuur en cultuur. Het boek van Marianne Thieme en Ewald Engelen is daartoe een vruchtbare openingszet."

Em. Prof. dr. Arnold Heertje

Auteurs: Ewald Engelen Marianne Thieme

Uitgever: Prometheus

Nederlandstalig, 224 pagina's,

ISBN 9789044630466, april 2016

Gedachten en ideeën van Piet Visser



Piet Visser (1925) is lid van de WFBN

Antropologie

Menskunde bedrijven met statistieken en algoritmen, uitmondend in kunstmatige intelligentie die de mens zou gaan overvleugelen lijkt m.i. meer op een geloof dan menige kerkganger voor zijn rekening wenst te nemen. Geloof in een mensvreemde cijferwereld.... De rijkdom van de menselijke geest weggecijferd!

"Wereldorde eist machtspolitiek"

Een reactie van Piet Visser op een column van Rob de Wijk in Trouw 20-10-2017.

Kunnen we echt niets beters verzinnen? Die machtspolitiek bracht ons (de gewone man...) twee vernietigende wereldoorlogen. De mensheid werd teruggeworpen op kaal overleven... Europa wist toen beter!

Is een wereld op basis van acceptatie en samenwerking (in aanleg voorhanden in de VN) niet het proberen waard?

Moeten we ons blijven onderwerpen aan machtsdenken? Oplossingen voor schaarste en armoede lijken binnen bereik te komen door ontwikkelingen op technisch gebied en in voedselproductie. Veel denkers en schrijvers voorzien ingrijpende veranderingen in samenlevingsvormen. Circulaire economie kan de bestaande financiële orde wegvagen!

De 'gewone man' kan een factor van betekenis worden dankzij initiatieven van onderop! Wat houdt ons tegen?

Homeopathie

Moet Europa alternatieve geneeskunde verbieden? Volgens de wetenschap is die waardeloos. Maar de officiële geneeskunst heeft zijn basis in het onderzoeken van planten die in de z.g. 'primitieve culturen', met name in Midden- en Zuid-Amerika eeuwenlang bekend en gebruikt werden.

Edward O. Wilson beschrijft in het boek 'The future of life' (2002) uitvoerig hoe de chemische industrie erin slaagde om wereldwijd deze planten en bomen te vinden om vervolgens in laboratoria de werkzame bestanddelen te

traceren. Dat werd de basis van grote successen in de farmaceutische tak van industrie en daarmee de kern van onze medische wetenschap.

Erkenning dat ook dit natuurgeneeskunde zou mogen heten zou de houding tegenover homeopathie wat kunnen (moeten) verzachten.

'Een hoopvolle toekomst?'

Een citaat uit het laatste hoofdstuk van het boek van Joost van der Net: 'Aan de Europese natie' met een beroep op een uitspraak van Keynes:

'een heerlijke nieuwe wereld lijkt te wenken - tenminste als we afstand weten te doen van een economisch bestel waarin het maken van winst ten koste van anderen nog altijd als legitiem wordt gezien.'

Eerder in het boek het verhaal van de arbeiders bij Ford in de USA die stelden dat ze bij automatisering meer vrije tijd wilden (leisure), maar die werden afgescheept met meer loon waarmee ze zoveel meer zouden kunnen kopen.... In de winkels van Ford....

Om de macht te behouden heeft de industrie steeds meer producten in de markt gebracht.

Dat is precies wat ik zie in die grote hallen en supermarkten vol met zoveel keuze dat klanten er veel tijd verliezen en verleid worden tot onnodige aankopen. Reclame en behulpzame psychologie helpen een handje.

We moeten (en kunnen) ervan af! De mogelijkheden doemen aan alle kanten op! Een nieuwe economie is (hoop ik) onderweg.

Joost van der Net is historicus en filosoof en als directeur verbonden aan de Stichting Thomas More.

Moet ons koopgedrag te koop zijn? En wat volgt er dan nog meer?

Cookies, ongevraagde reclame in brievenbus, bij elk op internet gezocht onderwerp; reclame-onderbrekingen bij vrijwel elk radio- en televisie-uitzending, verscholen reclame in veel Tv-films, documentaires enz., reclame overal.

Door ons zoek- en koopgedrag te analyseren vergaren de internetmagnaten zoveel gegevens over individuele interesse en voorkeuren dat ons koopgedrag veel geld waard is voor industrie en andere bedrijven en instellingen. Zo worden we ongewild (en ongemerkt?) speelbal van beïnvloeding en manipulatie.

Dat dreigt ook te gaan gebeuren voor onze keuzes op allerlei levensgebieden, maatschappelijke, ethische en ideële standpunten en zo aan onbekende actoren macht te geven over de informatie die ons bereikt.

Intussen vloeien reclame-inkomsten van omroep, kranten, tijdschriften etc. weg ten koste van budget en kwaliteit van de media. Zeer ongewenste ontwikkeling!

Wat te doen?

- Internet en sociale media zuinig gebruiken.
- Kiezen voor producten uit de regio, uit recycling en kringloop, openbaar vervoer etc.
- Machtspositie van internetgiganten helpen aanvechten, mond op mond en via politiek!

Realiteit?

Is het wel reëel de bestaande werkelijkheid zoveel waarde toe te kennen en ons daar bij neer te leggen? 'Het is nu eenmaal zo'...

Is de ons nu bestaande werkelijkheid niet werkendeweg ontstaan? Toen Lubbers na een crisisperiode besloot om mee te gaan met de uit de VS overgewaaid neoliberale aanpak van 'vrije markt' en terugtrekkende overheid, privatisering van gemeenschapsdiensten (volksbanken, gezondheidszorg, post en trein, enz.) zette hij een trend in die ons nu in een versplinterde wereld brengt, die voor velen onzekerheid en verlies in vertrouwen veroorzaakt, digitale contacten afdwingt in plaats van fysieke, simpele vragen opdeelt in meerdere keuzecijfers en minder beelden in een achterstandspositie achterlaat. Greed is good? Gemeengoed is beter!!!

Basisinkomen

Reactie op de vraag van CNV "Wat vind jij van het basisinkomen?"

Nieuwe ontwikkelingen zullen de noodzaak van de 36-urige werkweek overbodig maken.

Nieuwe ontwikkelingen als reactie op de dreiging die uitgaat van klimaatcrisis, groeiende kloof arm-rijk, vastlopend neokapitalisme.

Nieuwe ontwikkelingen in machtsverhoudingen tussen continenten en groeiend besef van onderlinge afhankelijkheid, maar ook in bereidheid om kennis te delen.

Nieuwe ontwikkelingen op technologisch gebied: robotisering, 3Dprinten, opensource kennis, mogelijkheid om productie en consumptie regionaal te organiseren, kunstmatige intelligentie enz.

Een nieuw doordenken van 'de' economie is volop gaande. Allerlei start-ups openen kansen, ook op doorbraak van bestaande vastgelopen verhoudingen. Zie 'Donuteconomie', het boek van Kate Raworth. Een economie die de mensheid kan verlossen van steeds weer nieuwe crises, van armoede, van uitzichtloosheid.

Heel veel overbodig werk kan vervallen als de samenleving ontspant.

Arbeidsverhoudingen zullen horizontaler en vrijer kunnen worden. Meer zelfgekozen tijdsbesteding, betaald werk als aanvulling op een basisinkomen. Tijd voor creativiteit en eigen ontwikkeling, fysiek en geestelijk, voor inspiratie en samenwerking op allerlei terreinen.

Het lijkt mogelijk te worden, maar vraagt wel inzet en keuzes maken!

Harari

reactie op VPRO Tegenlicht 29 oktober 2017

Voor mij teleurstellend hoe u in deze reeks kwalitatief bijzonder sterke uitzendingen door Harari een sombere toekomst laat voorspellen.

Zijn boek Sapiens heb ik met veel voldoening gelezen. Helaas laat hij in de laatste hoofdstukken weinig hoop op een betere toekomst. Zo ook gisteravond.

En dat terwijl hij met een bewonderenswaardige afstand de ontwikkeling van 'de mens' overzichtelijk weet te maken. Voor mij was geheel nieuw dat 'de werkelijkheid'

de uitkomst is van keuzes, gemaakt als reactie op ontstane situatie.

Thans is die m.i. de combinatie van technologische mogelijkheden en falen (zo niet van failliet) van het neoliberalisme/kapitalisme.

Kunnen we niet hopen op een gezonde combinatie van nieuwe inzichten en ideeën op veel terreinen (ecologie, economie etc.) en technische vindingen op het gebied van productie en consumptie (dichter bij elkaar brengen) etc. De idee van gelijkwaardigheid van alle mensen zou toch richtinggevend moeten zijn?

Waarneming en waarheid

Erik Kaper, oud-docent geschiedenis/CKV en lid WFBN



Iemand, die gewend is dagelijks de krant te lezen en tracht inzicht en kennis te krijgen, heeft het tegenwoordig moeilijk. Hij poogt feiten en meningen goed van elkaar te onderscheiden, zin en onzin in de gaten te houden en hoopt zich fiks staande te houden in de discussie over wat waar of onwaar is in de verschillende media. Hij wordt zenuwachtig, als hij vaak door politici, persvoorlichters en allerlei commentatoren met overduidelijke stem hun waarheid hoort verkondigen.

Als ontwikkelde burger heeft hij natuurlijk ook een smartphone, zodat hij tevens kennis kan nemen van diverse meningen en opvattingen via Twitter, Facebook en Instagram.

Het duizelt hem wel ietwat, omdat hij - verstandig als hij is - ook opmerkt dat vele medeburgers hun kennis alleen opdoen via berichten en vooral onliners op bovengenoemde social media. Hij ziet en ervaart hijgerigheid, rancune, discriminatie, onvrede en vooral gebrek aan kennis.

Hij voelt zich niet beter dan de anderen, maar stoort zich wel aan bepaalde loze kreten..

Hij heeft zelf de neiging na lezing van het nieuws wat langer na te denken, niet meteen te reageren, met anderen te praten en hopende wellicht tot een redelijk oordeel te komen.

Natuurlijk beseft hij, hij kent zichzelf goed, dat ook hij bij tijd en wijle razend wordt over bepaalde zaken en dan zijn ergernis of kwaadheid direct wil uiten. Maar zijn verstand redt hem meestal!

Hij hecht er toch aan en geniet daar ook van om een en ander toch nog eens langer te bekijken en meerdere opvattingen en meningen de revue te laten passeren.

Vrijwel altijd komt hij tot een eigen opvatting. Hij hoopt ook nog zo flexibel te zijn om zijn mening/opvatting te kunnen herzien, als blijkt dat hij alles verkeerd heeft ingeschat!

Maar het is allemaal niet erg, hij heeft in ieder geval nagedacht en niet meteen geoordeeld of veroordeeld.

Hij realiseert zich wel dat zijn instelling van de kant van fans van social media als behoorlijk old school zullen overkomen, maar vooruit maar!

Hij denk terug aan zijn verleden als leraar geschiedenis en CKV en tracht zich weer voor te stellen hoe hij vroeger met bovengenoemde materie omging tegenover zijn leerlingen. Speelde waarheidsvinding en waarheid in zijn lessen een belangrijke rol? Hij herinnert zich wel dat hij dikwijls verkondigde dat objectieve beschouwing van gebeurtenissen uit het verleden onmogelijk was, maar het wel belangrijk was vele kanten, ook kanten, die misschien onaangenaam waren, te bekijken.

Hij heeft door dat hij in ieder geval geprobeerd heeft duidelijk te maken dat bestuderen van bronnen en feiten boven water te halen belangrijk waren en van waarde voor het vormen van een eigen mening.

Hij heeft gepoogd leerlingen te laten inzien dat via bronnen waarheidsvinding wat dichterbij kan komen en de eigen mening positief kan voeden.

Deze leerlingen studenten kunnen nadien dan ook zien hoe tegenwoordig in Nederland (maar in andere landen is het niet anders) politici en soms journalisten het verleden gebruiken en vaak misbruiken om hun politieke gelijk te krijgen.

Dit is een uiterst kwalijke zaak. Ook in de historie behoren feiten en fictie van elkaar gescheiden te worden, maar sommige politici gebruiken de geschiedenis ten eigen bate. Een paar voorbeelden:

- Tweede Kamerleden en ook wel sommige ministers vinden dat Willem van Oranje in zijn strijd tegen de Spanjaarden een voorloper is geweest van b.v. verzetsstrijders als Gerrit van der Veen en Hannie Schaft, en weigeren te onderkennen dat hij mogelijk ook een politieke opportunist van de eerste orde was.

- Dezelfde heren (toegegeven, zij hebben vele medestanders) benadrukken de grote rol van de Oranjestadhouders en Oranjemonarchie en hebben de neiging om de rol van b.v. Johan van Oldenbarnevelt, Johan de Witt en Rutger Jan Schimmelpenninck te bagatelliseren. Ook de rol van de Patriotten in de 18e eeuw wordt nog steeds onderschat (hoewel er wel een kentering is).

- En Nederland werd pas een beetje Nederland in de tweede helft van de 19e eeuw. Geen enkel besef van Nederland in onze zgn. Gouden Eeuw!!

Waarneming en waarheid dus.

Goed onderwijs in geschiedenis op de basisschool, in het middelbaar onderwijs, op hogescholen en universiteiten, waarbij steeds benadrukt wordt dat bronnen onontbeerlijk zijn voor een volwassen beoordeling van de historische feiten is een vereiste. Kennis hierdoor opgedaan is uiterst nuttig in de huidige maatschappij, omdat men dan ook in de politieke jungle van nu makkelijker en eerlijker kan oordelen over waar en onwaar in de media.

Bovendien - en dat is ook wel prettig - hoeft niemand meer meteen Wikipedia te raadplegen.

Jij hebt kennis uit eigen studie en een mening uit eigen hersenen.

Wat een weelde en genot!

Brieven ingestuurd door leden

Goede voornemens, ook voor de Verenigde Naties

Wouter ter Heide (lid WFBN)
schreef onderstaande brief aan dagblad Trouw.
De brief werd "uitgelicht" geplaatst op 4 januari 2018

Ongeveer één op de drie Nederlanders koestert goede voornemens en het HabitLab van de Universiteit van Amsterdam onderzoekt hoe mensen die het best kunnen laten slagen (Trouw, 30 december). Cruciaal is volgens onderzoekster Aukje Verhoeven het verzinnen van nieuw, vervangend gedrag voor gewoonten waar je vanaf wilt.

Aannemende dat niet alleen één op de drie Nederlanders, maar ook één op de drie mensen 'wereldwijd' goede voornemens koestert, lijkt het mij zaak het UvA-onderzoek in het mondiale of VN-vlak te trekken. De Verenigde Naties danken immers hun bestaan aan het goede voornemen dat de mensheid sinds 1945 koestert: "wereldvrede"!

Om dat ultieme doel onder de vlag van de Verenigde Naties gestalte te geven, zal onze volkerenorganisatie zich eerst moeten bezinnen op nieuw, vervangend bestuurlijk gedrag. Beleid dat niet langer wordt gedragen door splijtende partijpolitieke en financieel-economische kortetermijnbelangen, maar door hét Eenheidsbelang waar de alom onderschreven Universele Verklaring van de Rechten van de Mens voor staat: "De Mondiale Rechtsstaat, ofwel de rechtvaardige Mondiale Samenleving".

Het HabitLab van de UvA zou daartoe de baanbrekende aanzet kunnen geven.

Wouter ter Heide, Zwolle



UN Photo Eskinder Debebe

Brief van de Verenigde Wereldburgers voor Internationaal Recht

Deze brief is verzonden op 5 Februari 2018 namens de Verenigde Wereldburgers voor Internationaal Recht aan de minister-president Mark Rutte, de minister van Buitenlandse Zaken Halbe Zijlstra, de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking mevrouw Sigrid Kaag, de vaste Tweede Kamercommissie van Buitenlandse Zaken t.a.v. de heer T. van Toor (griffier), de fractievoorzitters van de Tweede Kamer en de voorzitter van de Tweede Kamer mevrouw Khadija Arib.

Wij, Verenigde Wereldburgers voor Internationaal Recht, vragen uw aandacht voor het volgende: bijgesloten treft u een Rode Kruisrapport aan: *Dignity Denied in the occupied Palestinian territories*, November 2007.

Dit rapport is tot stand gekomen na gedegen onderzoek van het ICRC in de Palestijnse gebieden waar - onder meer met fotomateriaal - de schrijnende vernederende toestanden worden aangetoond van het dagelijks leven van de Palestijnse bevolking.

In 2009 hebben wij een aantal van deze rapporten (in het Engels en Arabisch) ontvangen van het *International Red Cross* in Genève. Een deel daarvan hebben wij, met een begeleidende brief, toegezonden aan de toen zittende minister-president en aan alle leden van de Eerste en Tweede Kamer.

Met de enkele exemplaren die nog over zijn willen wij u opnieuw confronteren en daarbij de nadruk leggen op het feit dat anno 2018 de toestand, het leven van het Palestijnse volk na dit in 2007 gemaakte rapport, in geen enkel opzicht verbeterd is. Tot ons leedwezen moeten wij constateren dat het alleen maar verslechterd is. Het is werkelijk dramatisch te noemen!

Om het politieke geheugen op te frissen:

De Palestijnse gebieden ondergaan een diepe humanitaire crisis, waarin de mensen een waardig bestaan wordt ontzegd. Niet zo nu en dan, maar iedere dag!

Palestijn zijn betekent beperkingen ervaren in elk aspect van je leven. Ze worden overal in geblokkeerd. Ze mogen niet vrij reizen, het recht op voldoende drinkwater wordt hen ontzegd, ze moeten constante vernederingen aan de checkpoints ondergaan. Vooral tieners moeten het ontgelden. Als zij een "verdachte" beweging maken, worden zij vaak als vermeende terroristen gezien met als gevolg opgepakt en zonder rechtsbijstand langdurig gevangen gehouden. Of, in het ergste geval, naar het oordeel van de soldaten, zonder proces neergeschoten. Er vinden

gewelddadige huisonteigeningen van Palestijnse burgers plaats. Olijf- en fruitbomen op het land van de Palestijnse boeren worden regelmatig vernietigd door kolonisten. Kortom, er heerst een totaal groot onrecht dat vooral de kinderen wordt aangedaan.

Wij verbazen ons met vele anderen in stijgende verontwaardiging dat het mogelijk is dat de Nederlandse regering, de Europese Unie, de Verenigde Naties, in feite de internationale gemeenschap, deze mensonterende situatie laat voortduren; het onleefbare leven van het Palestijnse volk, veroorzaakt door de gewelddadige onderdrukking door de Israëliëse regering.

Daarom moet de internationale gemeenschap NU haar verantwoordelijkheid nemen om veroorzakers van het schenden van mensenrechten en het dwarsbomen van het internationaal recht, te dwingen met welke maatregelen dan ook, hun gedrag aan te passen aan het internationaal recht.

Wij, Verenigde Wereldburgers voor Internationaal Recht, zijn niet voor of tegen Israëliëse/Palestijnse burgers; wij zijn tegen het schenden van Mensenrechten en voor het bevorderen en naleven van het internationaal recht!

Met belangstelling kijken wij uit naar uw reactie.

Met vriendelijke groet,

Namens de Verenigde Wereldburgers
voor Internationaal Recht,

Jan Willem van Leenhoff en Johanna Steijlen

Hoofdletter asjeblief!

Deze brief van Frans Vermeulen (secretaris WFBN) werd geplaatst in BN/De Stem op zaterdag 13 januari 2018

Broeder Franciscus uit Assisi (1182-1226), Jan Tinbergen, Al Gore, Herman Wijffels, Thomas Pikety, Kate Raworth, Gerrit Hiemstra, paus Franciscus, en vele anderen: allemaal strijden ze tegen Holle Bolle Gijs, het vraatzuchtige monster 'Kapitaal' dat onze planeet vervuult en vernielt. Lieve mensen, we schrijven zelfs de zwerfplaneet Pluto, een brok steen, nog met een hoofdletter. Mercurius, Venus, Mars, Jupiter, Saturnus, Uranus, Neptunus: allemaal eigennamen, alle planeten van ons zonnestelsel met een hoofdletter. Dat heet een 'kapitaal' in een drukkerij. Waarom onze eigen Aarde dan niet? Wees wijs: geef haar voortaan een hoofdletter en bewijs daarmee geestelijk kapitaalkrachtig te zijn.

Frans M. Vermeulen,
Roosendaal

Voorbeeldfunctie

Wouter ter Heide, lid WFBN



De commotie die in Nederland is ontstaan over het dragen van een hoofddoek door een Rotterdamse politiemedewerkster, is een schoolvoorbeeld van het gezegde 'een storm in een glas water'. Want per saldo draait het hier om de vraag welke invloed het dragen van een hoofddoek heeft. Niet alleen op het functioneren van Sarah Izat, de Rotterdamse politiemedewerkster, maar bovenal op dat van het hele politieapparaat.

Die invloed is nihil, omdat het politieapparaat in zijn totaliteit de eerste schakel is van een juridische keten, die ten dienste van het 'algemeen belang' – waarheidsvinding – opereert. Aan dat ideële streven, dat iedereen aangaat en daardoor het persoonlijke en partijpolitieke verre overstijgt, draagt iedereen in het politieapparaat zijn steentje bij. Maar een ieder wel op zijn eigen wijze, dus zonder zijn identiteit of eigenheid (waar het dragen van een hoofddoek een teken van is!) los te laten. Mensen zijn nu eenmaal niet te reduceren tot identiteitloze burgers, dus tot anonieme nummers. Logisch, omdat daardoor de democratie om zeep wordt geholpen. Die onaanvaardbare ondermijning baant op haar beurt de weg voor de dictatuur.

Wat het voorkomen van dit doemscenario betreft bekleedt Sarah Izat een grensoverschrijdende voorbeeldfunctie van onschatbare waarde, die er om vraagt serieus genomen en uitgewerkt te worden in het belang van het algemeen: "Waarheidsvinding". Voor dat serieus nemen en uitwerken, zowel in kleine kring als breed maatschappelijke, lenen zich de media als geen ander.

Jaarverslag WFBN 2017

Sinds de algemene ledenvergadering van 1 april 2017 kwam het bestuur zes maal bijeen, namelijk op 8 april, 13 mei, 9 september, 28 oktober en 2 december 2017 en op 2 februari van dit jaar.

Terugkerende agendapunten waren de zorg voor de aanwas van het aantal leden, de vernieuwing van de website, de vorming van nieuwe werkgroepen, de aanpassing van de statuten van de vereniging en de stichting, de inhoud van het verenigingstijdschrift, de samenwerking met de NVVN en aanverwante vredesorganisaties, de samenwerking met de UEF en de WFM, de voorbereiding van het jubileum van 14 maart 2018 (70-jarig bestaan), maar ook de noodzaak om het federalisme op zijn inhoud te toetsen aan veranderende wereldomstandigheden, meestal globalisering genoemd.

De verhouding tussen plaatselijke gebeurtenissen, veelal sociaal van aard, en gebeurtenissen op grotere schaal, die vooral politiek worden geïnterpreteerd, blijven ons voortdurend bezighouden. Speciaal gaat onze belangstelling uit naar de wijze waarop de leden denken dat de wereld zou moeten worden gedemocratiseerd. Er zijn daarvoor talloze modellen, waarbij de instelling van een *United Nations Parliamentary Assembly* (UNPA) hoge ogen gooit. De VN zit al jaren in een impasse, veroorzaakt door de landen die zichzelf de rol toebedelen van de overwinnaars van de Tweede Wereldoorlog. Toch is het nog maar de vraag of verkeerde machtsvorming door middel van een UNPA een halt kan worden toegevoerd, wetend dat ook veel federalisten vasthouden aan het idee van machtsvorming, in welke vorm dan ook.

Het bestuur van het WFBN-steunfonds kwam slechts tweemaal bijeen, namelijk op 13 mei en 15 september 2017, wat tekenend is voor de impasse waarin het zich al geruime tijd bevindt. Deels is dit te wijten aan de ongunstige rentestand, deels ook aan het gemis van een visie op de relatie tussen vereniging en stichting. Juist daarom acht het bestuur het nodig om de statuten tegen het licht te houden van veranderende omstandigheden.

Op 11 november kwam de vereniging in Utrecht bijeen voor een najaarsbijeenkomst over 'de kunst van het samenwerken'. Over de uitkomsten van deze bijeenkomst waren de meningen niet eensluidend, maar dat is juist een signaal dat de vereniging moet leren om te gaan met diversiteit. We stoten als vereniging op de noodzaak van een paradigmaverschuiving in de richting van meer diversiteit in plaats van minder, alsmede in de richting van 'globalisering' en *liquid democracy* in plaats van wereldmacht en uniformiteit.

De voorbereiding van het 70-jarig jubileum is in volle gang. Op 14 maart zal het jubileum plaatsvinden in het Centrum Nieuwspoort te Den Haag. Sprekers zijn Aat de Jonge, burgemeester van Dronten, die het gaat hebben

over het belang van internationale samenwerking op gemeentelijke schaal, Jan Pronk, oud-minister van ontwikkelingssamenwerking, lid van de Raad van Adviseurs van de WFBN en Jan Juffermans, schrijver en milieuactivist.

Op 22 juni van het vorige jaar overleed een van de steunpilaren van de vereniging, Chris van Huijzen. Zijn uitvaart was op 29 juni te Nijmegen, waar veel leden *acte de presence* gaven. Zijn afscheid mag ons inspireren om de WFBN te vernieuwen en beter op de kaart te zetten.

Frans M. Vermeulen, secretaris



Jaarprogramma WFBN 2018-2019

Algemeen

Een goede Vereniging heeft een jaarprogramma. Het verenigingsjaar loopt van de huidige ALV tot de een jaar daarop te houden ALV. In voorgaande jaren was er wel iets als een idee van wat gedaan moest worden, maar buiten een najaarsbijeenkomst kwam daar van het realiseren veelal niet veel van terecht. Ook nu moet het soms 'vaag' gehouden worden, omdat we afhankelijk zijn van de inzet of bewilliging van anderen en je vaak weinig invloed kan uitoefenen op de omstandigheden. Daarom moet onderstaand jaarprogramma soms beperkt blijven tot het uitspreken van een wat vrijblijvende wens.

Het bestuur staat open voor positieve aanvullingen en suggesties, die allen zullen afgewogen ten opzichte van de beperkte financiële middelen die beschikbaar zijn. Wanneer we de WFBN als vereniging financieel 'gezond' willen houden valt niet te ontkomen aan een verhoging van de contributie van 15 naar 25 euro per jaar. Deze contributieverhoging is de eerste sinds 25 jaar.

Bestuurlijk

Intern spreken we de wens uit dat de thans aanwezige goede sfeer binnen het bestuur bestendig moge blijven. Het kantoor aan de Laan van Nieuw Oost-Indië verdient een 'up grade', waarbij we dan vooral denken aan het opruimen van veel overtollig materiaal. Gepoogd zal worden het bijzonder rijke en omvangrijke archief van de WFBN te ordenen. Het bestuur zal minimaal vier keer bijeenkomen.

Blad Eén Wereld

We hopen in dit komende verenigingsjaar 4 keer een uitgave van ons blad Eén Wereld te realiseren. Het blad Eén Wereld vormt een belangrijke schakel tussen het bestuur en de leden, de leden onderling en is ons visitekaartje naar buiten. De redactie zal blijven pogen het niveau te handhaven of te verhogen.

Werkgroepen

Een belangrijke rol is weggelegd voor de diverse werkgroepen wier rapporten en verslagen in het blad zullen worden afgedrukt. Van groot belang is dat we ons buigen over het begrip 'federalisme' en de diverse invullingen van dit begrip bestuderen.

Externe contacten

Van groot belang is ook dat de WFBN meer naar buiten gaat treden, zoals al in het afgelopen jaar het geval was. Dit heeft al geleid tot een behoorlijke toename van het aantal leden. Gewerkt zal worden aan het samenstellen van een begrijpelijke folder in dit kader. Contact zal worden opgenomen of voortgezet met soortgelijke orga-

nisaties. Daar waar winnende coalities gesloten of samenwerkingsverbanden aangegaan kunnen worden zal dat niet worden nagelaten. Met de WFM wordt een goed intensief contact onderhouden en dit zal zo blijven.

Relatie Stichting Steunfonds

De relatie met de *Stichting Steunfonds van en voor de WFBN* zal worden geïntensifieerd en het ziet er naar uit dat de Stichting zich dit verenigingsjaar zal kunnen concentreren op haar taak ten behoeve en ten voordele van de Vereniging.



AGENDA

Algemene Leden Vergadering WFBN

zaterdag 7 april 2018

Meeting Plaza, Utrecht

1) Opening - Berichten van verhindering - Mededelingen

2) Vaststelling agenda - benoeming notulencommissie en kiescommissie

3) Goedkeuring notulen ALV 2017

4) Goedkeuring jaarverslag vereniging 2017-2018

5) Goedkeuring financieel jaarverslag vereniging 2017-2018
Decharge kascommissie en goedkeuring financieel beleid

6) Verkiezing kascommissie 2018

7) Goedkeuring Jaarprogramma 2018-2019

8) Goedkeuring begroting

9) Bestuursverkiezing. 6 van 7 bestuursleden blijven aan. Zij zijn gekozen in 2017 voor twee jaar. Penningmeester Emile van Essen is aftredend en herkiesbaar (gekozen in 2016).

10) Afgevaardiging naar het WFM-Congres, 9-13 July, 2018 in Den Haag

11) Rondvraag

12) Sluiting

Uitnodiging ALV 2018

zaterdag 7 april

Beste leden van de WFBN,

U bent van harte uitgenodigd voor de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering op zaterdag 7 april 2018.

Locatie:

Meeting Plaza Utrecht,
Godebaldkwartier 20
3511 DX Utrecht (bij station Hoog Catharijne)

13.00 uur: ontvangst met koffie en thee

13.30 uur: start van de ALV

15.00 uur: afsluiting

Theepauze

15.30 uur - 16.30 uur: samenspraak over de toekomst van het wereldfederalisme

Daarna een gezellige WFBN-netwerkborrow tot uiterlijk 17.30 uur

De agenda, jaarverslag en jaarprogramma zijn in dit blad gepubliceerd.

Geïnteresseerde leden kunnen de concept-notulen van de ALV van 2017 t.z.t. opvragen via secretaris@wfbn.nl; de financiële stukken (jaarrekening 2017 en begroting 2018) kunt u t.z.t. opvragen via penningmeester@wfbn.nl.

Vriendelijk verzoek aan de leden om de jaarlijks contributie over te maken (als u dat al niet gedaan heeft!). Alleen leden die hun contributie hebben voldaan hebben stemrecht in de ALV, en uw stem is hard nodig!

We zien er naar uit u (weer) te ontmoeten op de ALV van 7 april aanstaande.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur,

Marjolijn Snippe

Indien onbestelbaar:
Laan van Nieuw Oost Indië 252,
2593 CD, Den Haag

